

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segéd-szerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II. Fő-utca 71. Telefon: 133-079

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.842.

Megjelenik:
minden hónap 1-én
és 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Hírek.

Tombolnak, burjánzanak és fültől-fülig száguldanak a hírek. Nem azok, amiket a rádió, meg az ujság közöl, mert ezek igazak, tehát nem érdekesek.

Ami igaz, rendszerint nem olyan izgalmas, mint ami nem igaz. Ami igaz, nem elég szenzációs, amint a vérbeli nyugtalanító és izgató híreket nálunk nevezik.

Elhiszünk mindent válogatás nélkül, amint a számár sem finnyás a szemétdombon. Megeszik minden gázt. A mi hírgyomrunk is befogad minden dudvát, csak csiklandós legyen. Minél valószínűsebb, minél vadabb, annál könnyebben hiszünk neki.

Úgy megtanultuk a suttogást, mintha mindig a gyóntatószék előtt térdepelnénk. Ismerünk szűkebb társaságot, ahol tíz pengő büntetést fizet az a tag, aki a napi szenzációs hírt nem tudja szállítani, mert ezt is úgy rendelik meg és szállítják, mint a cipőkrémet. Aki a tanyáról bemegy a faluba és nem hoz magával onnan szenzációt, az jaj de buta, ügyetlen ember. A falusiak meg a kisvárosból, a kisvárosiak meg a nagyvárosból s a nagyvárosiak a fővárosból lesik így a közvetlenül szerzett „én magam hallottam” — híreket.

Érdemes lenne összegyűjteni csupán egy hónapnak ilyen dudva-hiranyagát és okulásul kihirdetni: lássa mindenki, mennyire távol állanak a valóságtól. Mennyire megcáfolja a holnap azt, amit a tegnap állított. Ezt már nem szokták kutatni az emberek. Nagyon elnézők vagyunk ezen a téren. Nem fogjuk meg a fülét Kovács Demeter úrnak, hogy hallja barátom, maga tegnap azt suttogta, hogy ezentúl a pacsirta is jegyre dalol és nézze csak, hogy trillázik kedvére, senki sem kéri tőle a jertvet.

Kovács Demeternek elnézzük a tegnapi hazugságot azért, mert ma és mindennap újat tud hazudni. Az újabb rémhír feloldja a tegnapi rémhír váltóját.

szabad a vásár, csak fantázia, gyávaság, hülyeség, vagy éppen céltudatos gonoszság kell hozzá, hogy kedvünkre locsogjunk. A locsogás átsuhan a füleken, közben megmarkolja kissé a szíveket s azután nyomtalanul tűnik el az éterben, mint a kámfor, bottal se lehet ütni a nyomát.

Reméljük, hogy ez a fegyelmetlen és hitvány kuszaság mihamarabb erősen megnyirbálódik és az emberek ráébrednek, hogy mégis csak a hivatalos hírszolgálat mondja meg az igazat. Az eseményeket elhallgatni amúgy sem lehet, mert azok önmagukban is láthatók és megfoghatók. Nincs mit locsogni, találgatni, szomszédolni, vonatogni, sejtelmeskedni, mert az események itt zajlanak a szemünk előtt a maguk egyszerűségében. Szokjuk meg, hogy a tények mindig egyszerűek, tehát egyszerűen csak tudomásul kell venni őt anélkül, hogy mindenáron mögéjük akarnánk látni. Mi lehet mögöttük? A történelem, a sors, a szerencse, egyszerűen olyasvalami, amit mi nem irányíthatunk, hát akkor mit fecseünk róla? Soha a valóság hókuszpókusszal és rejtelmeskedéssel meg nem változtatható. Ez a tudat józan embernek a rémhírek ellen a legbiztosabb orvosság.

Szedjük össze kicsit magunkat. Vénasszonyok mindig voltak és mindig lesznek, de azok csakugyan legyenek vénak és asszonyok. Aki igazán nadrágot hord, hallgattassa el azokat, akik gyávaságból, butaságból vagy más aljas és hitvány okból riogatják az embertársaikat. Szégyenítsük meg őket nyilvánosan, kérjük számon tőlük, hogy a hírt kitől hozzák és mivel tudják a valóságot bizonyítani. Egy községben csak egy szájat kell így befogni, a többi majd meggondolja, járjon-e tovább.

S ha kint a lakosság körében mi csendőrök teljes rendet e téren egymagunkban nem is érhetünk el, legalább a mi laktanyáinkból ne csináljon senki hírharangot. Háború van, a háború nem gyerekjáték, gondokkal és veszélyekkel jár, de ki ne tudná ezt? Ne váltsuk fel hamis aprópénzre, fölösleges izgulusokra az erőnket. Tiltsuk ki a laktanyáinkból a locsogó vénasszonyokat különösen akkor, ha nadrágban járnak.

EGYENRUHÁK
móret után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN
ruhaüzletében
KOLOZSVAR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 26-47

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyveket, papírokat, stb. eladunk.

SIMON ISTVÁN
CIGARETTA VASAROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bómer-tér 3. Telefon: 26-47

EGYENRUHA
Polgári ruházat, felszerelési cikkek.

Gergely Béla
NAGYVÁRAD, Messey Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség és a Magyar Honvédség egyenruhájának és felszerelésének kiskereskedője.
Megbízható, pontos kiszolgálás.

ZALKA LAJOS
SZÉKESFENÉRVÁR, Nádor-u. 30.

EGYENRUHAZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
UR. SZABÓSA
A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező feltételekkel.

PONTOS szolgálatot
postai ÓRÁT: Arany,
szőlő és szőlősi M.
Optika, fotóalkotás.
Gede Lajos
SZÉKESFENÉRVÁR
VÁSAROLUNK

A legjobb árt és
EGYENRUHÁK
szabója
Kriston János
egyenruházati cikkek kiskereskedője
Budapest, VII.,
Baross-tér 1. I. sz.
Telefon: 349-604

Egyenruházat HOKSARI
KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:

VITÉZEK
Termelő-, Beszerző- és Értékesítő
SZÖVETKEZETE

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám
(A csendőrség lakása közelében.)

Kedvezményes fizetésre
Bertalanné
butorszállójából vásároljunk
bizalommal
BUDAPEST, VII., RÁKÓZSI-ÚT 82. I. sz. Telefon: 233-133.
Videókróna árajánlatot küldünk.

VÁSAROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SPERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Forráshoz,
melegítéshez,
fűtéshez szabadban, háztartásban előszerző, takarékos,
veszélytelen a
CEROLUX
SZILÁRD EGÓTABLETTA
Dénat. spirálus helyett. Kapható drogériákban, lúzer- és
festéküzletekben.

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészít-
mény ápolására, lényesi-
tására a kiváló
KNAUSZ FERENC
vegypari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

THEBRIS MASOLO IPONT
HASZNALJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

A tudás abc-je a
Legujabb lexikon
Ára: kp. P 28.—, részletre P 34.— (havi 12 — P)
20000 kérdésre ad választ. Mindenkinek szüksége van
ezen Háborús szakszótárra ára P. 640. Csendőrségi köny-
hákban sem nélkülözhető. Megrendelhető: **FARKAS** könyv-
kiadó és könyvtérjesztő vállalat, Budapest, VI.,
Dessffy-u. 40. Bármely megjelent könyv nálunk
megrendelhető. Postai szétküldés

A falu légoltalmának megszervezése.

Írta: PAP I. OTTÓ őrnagy.

A Csendőrségi Lapok f. évi 3. számában közölt „A falvak ellen irányuló légitámadás célja, a légitámadás fegyverei” című cikkemben kifejtettem, hogy légitámadásnak kózségeink is ki vannak téve s ezzel számolni kell! Ezért kózségeink védelmének érdekében minden lehetőséget meg kell tennünk, hiszen a nemzet tekintélyes része, közte fajtánk színevirága falun él. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy a városok megvédelme kevésbé fontos, de a városban — az ottani adottságoknál fogva — a védelmi intézkedések megvalósulása akadálytalanabb. Nem állja azonban semmi az útját annak sem, hogy a kellő intézkedéseket a falvak is megtegyék. Ennek elhanyagolása hazafiatlanság, mert a védekezés lehetőségétől fosztaná meg magát minden falu. Az ilyen falu pusztulásnak lenne kitéve kisebb légitámadás esetén is, már pedig minden falu elvesztése a nemzetet gyengíti. Viszont az eddigi bőséges tapasztalatok alapján megszervezett légoltalom és magyar fajtánk hidegvére, elszántsága biztosíték arra, hogy a légitámadások veszélyét a legkisebbre csökkenthessük.

A falvak légoltalmának megszervezése folyamatban van. Ezt a szervezetet ismertetem itt röviden egyrészt azért, mert a csendőr ezekkel a szervekkel többé-kevésbé együttműködik, azokat támogatja, másrészt a kötelezőleg előírt tűzoltószerkezt megletét ellenőrzi s tanácsaival, útbaigazítással

segít. Már csak időnkénti egyszerű érdeklődéssel is serkentő, eg hat és elősegíti a légoltalmi szervezetek teljes megalakulását s az előkészületek minél tökéletesebb végrehajtását. De mindezekon kívül még egy igen fontos kötelesség hárul minden egyes csendőrrre. Ez pedig az, hogy minden alkalommal buzditólag kell hatnia a népre. Meg kell értetnie vele, hogy ma az egész világon bombák robbannak a hátsorságok kózségeiben, városaiban s ez ellen mi sem lehetünk biztosítva. Nálunknál sokkal puhább, gyengébb népeknek kell elviselniök a szakadatlan légitámadásokat s általában jól el is viselik. A magyar katonanemzet, példásan kell tehát viselkednie minden nehéz megpróbáltatással szemben. Asszony-nak, gyermeknek tudnia kell, hogy mi a teendője bajban, veszélyben s ezt bátran teljesítenie kell, mert az ő helytállásukon is igen sok fordul meg. Nem méltó ehhez a vitéz néphez az, aki rettegve vesz részt nehéz, vészterhes életében. Aki pedig kishitúségével másokat is gyengít és fertőz, annak pusztulnia kell közölünk!

Előbbi cikkemet azzal fejeztem be, hogy a falvak légoltalmának súlypontját a tűzvédelem képezi, de éppen így az elsősegélynyújtás is.

Hogy ennek a két követelménynek minél jobban eleget lehessen tenni, a falu beépített területét minél több olyan légoltalmi egységre kell osztani, amely légoltalmi területi egységekben a lakók a gyújtóbombák és egyéb gyújtóeszközök csírájában keletkező tűznek elfojtására és kisebb tűzek oltására megfelelő eszközökkel vannak felszerelve és e célra kiképezve. Ezen felül ezekben a területi egy-

ségekben — amint mondtuk — az elsősegélynyújtást is meg kell szervezni.

A gyújtóbombák és egyéb gyújtóeszközök minden egyes lakóházat és ennek egész területét veszélyeztetik, ezért a falu legkisebb, egyben legfontosabb légoltalmi területi egysége a lakóház területe, a hozzá tartozó épületekkel és kertekkel együtt.

A lakóház lakóinak elsőrendű kötelessége, hogy egyrészt megelőző rendszabályokkal, másrészt pedig megfelelő tűzoltóeszközökkel a saját portájukon a tűz terjedését megakadályozzák, illetve azt oltani képesek legyenek.

Amennyiben a ház lakói saját eszközeikkel a keletkező tűzzel megbirkózni nem tudnának, ez esetben a támadás által nem érintett szomszédok segítségére lesznek utalva, esetleg hatásosabb tűzoltóeszközökre lesz szükségük. Ezért olyan légoltalmi területi egységek megszervezésére, van szükség, amelyeknek keretében a parancsnok:

a) a lakóházak közötti kölcsönös segélynyújtást szabályozza, azaz megállapítja, hogy melyik ház, vagy házak lakói kötelesek bizonyos házak lakóinak segíteni;

b) a területi egység tűzoltóeszközeit használatba véteti (beveti);

c) ha a saját területi egysége keretében a saját eszközeivel a tüzet megfékezni nem tudja, több vagy hatásosabb tűzoltóeszközök bevetéséről gondoskodik;

d) a sérülteknek és sebesülteknek elsősegélynyújtásáról és szükség esetén azok további ellátásáról gondoskodik.

Ez a légoltalmi területi egység a házcsoporth.

A házcsoporthokat a falu beépített területén 15—35 házból kell megalakítani. Ezeknek a házaknak egymástól való távolsága általában ne legyen több, mint 70 m. Ennél nagyobb távolságra épült — tehát szélszórton fekvő — házakat nem szükséges a házcsoporthokba beszervezni.

Ahogy a lakóház területén, így esetleg a házcsoporth területén keletkezett tüzet, vagy tüzeket sem sikerül a házcsoporth keretében rendelkezésre álló eszközökkel megfékezni. Így tehát több házcsoporth együttes munkája, vagy pedig hatásosabb tűzoltóeszközök bevetése szükséges. Ezért további olyan légoltalmi területi egységek megszervezése lehet szükséges, amelyek keretében a területi egység parancsnoka:

a) a házcsoporthok közötti kölcsönös segélynyújtást szabályozza, azaz megállapítja, hogy melyik házcsoporthparancsnok köteles, vagy mely házcsoporthok parancsnokai kötelesek bizonyos házcsoporth kárhelyén segítséget nyújtani és ezek lakóit a kár színhelyére kirendeli;

b) szükség esetén beveti a területi egység tűzoltóeszközeit;

c) ha a saját területi egység keretében a saját eszközeivel a tüzet vagy tüzeket megfékezni nem tudják, több vagy hatásosabb tűzoltóeszközök bevetéséről gondoskodik;

d) gondoskodik a sérülteknek és sebesülteknek elsősegélynyújtásáról, szükség esetén további ellátásáról.

Ez a légoltalmi területi egység a háztömb, amelyet a falu belterületén levő 10—20 házcsoporthból kell megalakítani. A háztömb tehát már nagyobb falvak légoltalmi területi egysége.

vitéz Jaross Andor,
az új belügyminiszter.

A falu légoltalmi területét tehát egy vagy több háztömb képezi, olyan kisebb faluban pedig, melyben csak házcsoporthok alakíthatók, egy vagy több házcsoporth, végül olyanban, melynek területén szétszórt településnél fogva házcsoporthok sem alakíthatók. A falu területe egyszersmind a falu légoltalmi területe is. A légoltalmi terület a falu légoltalmi parancsnokának parancsnoksága alatt áll.

A légoltalmi területi egységek keretében önállóan, vagy együttműködve végrehajtandó kárelhárító és mentőfeladatok a lakosság saját életének és saját vagyonának a védelmét szolgálják, ami a legfőbb önvédelem. A falu légoltalmát tehát az önvédelem jegyében kell megszervezni.

A lakosság a rendelkezésre álló és légoltalmi célra igénybevehető békeszervezetével (tűzoltóság, egészségügyi intézmények és felszerelések) csak akkor és ott avatkozik be, ahol az önvédelem kimerült, vagy elégtelen.

Előbbieket szerint tehát a falu légoltalmi szervezete a falu légoltalmi parancsnokának parancsnoksága alatt:

1. a légoltalmi területi egységek keretében megszervezett légoltalmi önvédelmi szervekből és

2. a meglevő és légoltalmi célra igénybevehető békeszervezetekből (tűzoltóság, egészségügyi intézmények és felszerelések), mint központi légoltalmi szervekből tevődik össze.

HIDAS.

Írta: Dr. VITÉZ GEREÖFFY GÉZA alezredes.

Magyar végvár volt, népes, álmódó
És templomában zengő nagy harang,
Magyar imára hívta hiteit
Isten szavával a gilling-galang...

A harcos faj, a rögeit meghaló,
Ha fogyott is, hát újra támadott,
Holtak nyomán új rügyek fakadtak, —
Hiába voltak gyászok s bánatok...

És élt Hidas, a büszke és dacos,
Bárhogy is mosták vészek árcjai:
Az anyák méhe gyümölcsöt hozott,
Csak úgy roskadtak termő ágai

De új vész jött és gonosz istene
Rövidlátást és önzést, alkotott:
Az anyafáknak száradt karjai
Nem öleltek már drága magzatotl...

Az EGYKE ölt és Hidas romba dőlt,
Temető lett az Élet-faluja, —
Átok-kalapács átok-szögekkel
AMMENT ütött egy halott falura...

S idegenek jöttek vidor-kedvvel
Senki földjén új hazát szerezni:
Hittel járók, akik nem akartak
Holt-halódást s tudtak élve-lenni...

Hidas, Hidas, Sárköz és Ormányáság
Nemzet-jövők gyászos temetői,
Ti vagytok a bús, vészes Mohácsok,
Magyar-halál bűnös magvetőil

Magyar anyák, hozzátok kiált most
Az elnémult hidas nagyharang:
„Ocsudjatok! Egy nép jövője kér:
Üres a tér és egyre fogy a vér, —
Ha nem szültök, hát nem lesz férfi kar,
Nem lesz haza, mely ápol s eltakar.
Magyar anyák édes szülőfája
Boruljon bé magzat-bimbózásba,
Teremjete szakadatlan sokat
A jövőnek drága virágokat!
Addig nem zeng belső gilling-galang
S néma marad a hidas harang!”...

1-hez: a légoltalmi területi egységek légoltalmi szervezete, ezek létszáma és felszerelése:

a) lakóház területén a ház lakói látják el önvédelmüket a következő tűzoltófelszereléssel: 1 drb szikracsapó, 1 drb tűzhorog, a ház legmagasabb épületének tetejéig érő 1 drb létra, 2 drb 5 literes vizesveder, 200 liter oltóvíz, több kupacban elhelyezett homok és kéziszerszámok (lapát, ásó, csákány);

b) a házcsoport területén: a házcsoportparancsnok parancsnoksága alatt 2 házcsoportparancsnok-helyettes és

1 parancsnok és 2 főből álló tűzoltóórs egy vederfecskendővel;

c) a háztömb területén, a háztömbparancsnok parancsnoksága alatt:

2 háztömbparancsnok-helyettes,

1 parancsnok és 5 főből álló tűzoltóraj, 1 kerek tartályfecskendővel, ilyen hiányában 3—5 vederfecskendővel,

1 parancsnok és 4 főből álló egészségügyi mentőjárárral egy mentőtáskával és két hordággal.

A tűzoltóraj és egészségügyi mentőjárárral felszereléseinek készültési helye „honi légvédelmi készület” elrendelésétől kezdve ennek megszüntéig a háztömb egy erre alkalmas, központiasan fekvő lakóházának megfelelően védett helye. A szervek, illetőleg felszereléseinek jókarbantartásáról a háztömbparancsnok tartozik gondoskodni.

Amennyiben a község légoltalmi területe csak házcsoportokból tevődne össze, vagy ilyenekből sem, ez esetben egy háztömb szervezetével (1 tűzoltó és 1 egészségügyi járórral) kell kibővíteni a falu központi szerveit.

2-höz: központi légoltalmi szervek:

a) a falu tűzoltósága;

b) a falu egészségügyi intézményei (zöldkeresztes ház, segélyhely, mentőállomás, stb.) és egyéb egészségügyi elsősegélynyújtás céljaira tekintetbe jövő és nyilvántartott anyagok (cséplőgépek mentőládái, stb.);

c) a legszükségesebb romeltakarító feladatok elvégzésére — szükség esetén összeállított — munkásoktagok;

d) a vezetés, összeköttetés, rendfenntartás, figyelés, kárfigyelés, riasztás és elsötétítés ellátására hivatott közegek;

a-hoz: a békétűzoltósága békeelhelyezési körletében, békeállománnyal és békeberendezéssel áll rendelkezésre a község légoltalmi parancsnokának olyan esetben, amikor az önvédelmi szervek a terjedő tűzkárral megbirkózni nem tudnak;

b-hez: a falu egészségügyi, intézményei (zöldkeresztes ház, segélyhely, mentőállomás) légítámas után a sérülteket és sebesülteket elsősegélyben részesítik és szükség esetén kórházba szállításukig ellátják.

Amennyiben a légoltalmi egészségügyi anyagok kiegészítésre szorulóknak, a már békében nyilvántartott egészségügyi anyagot igénybe kell venni. Erre a célra tekintetbe jön a helybeli orvos, gyógyszerész és egyéb egészségügyi anyag (cséplőgépek, gépkocsik mentőládái, stb.);

c-hez: a legszükségesebb romeltakarító feladatok végrehajtására saját szerszámmal rendelkező lakosokat kell igénybevenni. Az ezekből alakított

munkásoktagokat csak szükség esetén (légítámas idején) kell megalakítani;

d-hez: e pontban hivatkozott szakfeladatok ellátására a falu légoltalmi parancsnoka elsősorban a már békében rendelkezésre álló közegeket (pl. éjjeliőr, kisbíró) veszi igénybe, békefeladatuknak a légoltalmi szakfeladatokkal (figyelés, kárfigyelés, riasztás, összeköttetés) való kibővítése mellett.

Ezekben ismertettem a szervezés adatait. Száraz adatok ezek csak, melyekbe életet vinni lelkesedéssel, érdeklődéssel és szeretettel kell. Ebben pedig a magyar élet legteljesebb szolgájának: a magyar csendőrnöknek kell az élen járnia azzal a boldogító tudattal, hogy fáradsága sokszorosan megtermi a gyümölcsét a nemzet életében.

Háborús élelmiszerhamisítások.

Írta: GAAL LÁSZLÓ ny. kísérletügyi főigazgató.

Az élelmiszerek és a közszükségleti cikkek állandóan és nagy mennyiségben fogyasztott áruk, ezért jó kereskedelmi érzékű, de laza lelkiismeretű emberek hamar rájönnek, hogy az élelmiszerhamisítás esetleg igen jól „kifizetheti magát”, mert a hamisítást megkönnyíti az, hogy rendszeren könnyen véghezvihető és ha kellő ügyességgel végezték, a fogyasztó nem is tudja mindig felismerni. Ezért az élelmiszerek hamisítása már békében is mindennapos jelenség. Háborúban pedig a hamisítások részint megszorodnak, részint elkövetésük módja is többnyire más, mint békében. A totális háború sokféle korlátozással jár együtt; ezeknek következtében a fogyasztó közönség csak nehezen és kisebb mennyiségben juthat megszokott élelmiszereihez és fogyasztási cikkeihez, ez a körülmény pedig a közérkölcsök romlásának egyik sajnálatos tünetét hozta létre, amit „feketepiac” néven mindenki ismer. Minthogy pedig ez a dugott kereskedelem természeténél fogva kerüli a napvilágot s ezért titokban, „kéz alatt” folyik, nemcsak az áruk drágításának ad szinte korlátlan lehetőségeket, hanem ezenfelül valósággal csábítja az eladót a hamisításra. Aki „feketén” vásárol, nem nagyon nézheti meg, hogy mit vesz, de ha meg is nézi és észre is veszi az áru silányságát, nem nagyon tiltakozhat ellene, mert egyrészt az eladó a kifogásokat igen könnyen elintézi azzal, hogy „örvendjen, hogy ilyen is kap!”, másrészt a becsapott vevő is könnyen érthető okokból óvakodik sérelmének törvényes útra való terelésétől. Ezért a háborús élelmiszerhamisítások igazi munkaterülete a feketepiac és majdnem minden „feketén” eladott élelmiszer egyáltalán hamisításra is erősen gyanús. Ez természetesen nem jelenti, hogy a törvényes forgalomban levő élelmiszereket nem hamisítják fokozott mértékben. Még a maximált árak is jelentékenyen emelkedtek, már pedig minél drágább valami, annál jobban kifízetődik annak hamisítása.

Leggyakoribbak a nagy mennyiségben és az országban termelt és fogyasztott élelmiszerek háborús hamisításai, ezért, különösen vidéken, sok a hamisított tej és tejtermék, elég gyakori a lisztnek és lisztkészítményeknek is a hamisítása, valamint a húskészítményeké (hentesáruk) is. Az élvezeti cikkek közül a mindentféle szeszes italok (bor, pálinka)

hamisítása gyakoribb. A külföldről származó és háborúban nagyrészt hozzáférhetetlen fogyasztási cikkek (pl. kávé, tea, kakaó, sok fűszer stb.) hamisítása csekélyebb mértékű, mert ezeknek a termékeknek fogyasztókora könnyebben fizetheti a még oly szemérmetlenül felszámolt árakat is — és így a zugkereskedők hamisítás helyett rendszeren fokozottabb drágítással szaporítják hasznukat. Igen gyakori azonban a pótszereknek minősített készítmények hamisítása. A háborús viszonyokra való tekintettel, a földművelésügyi minisztérium számos engedélyt adott ki ilyen póttanyagok gyártására és forgalomba hozatalára. Ezek a készítmények részint élvezeti cikkek (kávé, kakaó stb.), részint fűszerek (bors, vanília, fahéj), részint egyes színező és ízesítő anyagok helyettesítésére vannak hivatva (pl. tojáspótló, rumessencia). A hozzájuk való engedélyekben pontosan meg van szabva, hogy a készítményben melyik alkatrésznek milyen arányban kell lennie. Legtöbbször itt történik a hamisítás: a vaniliapótlóban kevés lesz a vanilin, de annál több a liszt. A tojáspótló olcsó sárga festékkel színezett keményítővé változik stb. Az ilyen természetű hamisítások rendszeren igen ügyes, paragrafusok között való bujkálással is kapcsolatosak.

Az élelmiszerhamisítások általánosságban a következő műveletek egyenkénti vagy együttes alkalmazásán alapulnak:

1. Szaporítás. Kétféleképpen történhet:

a) Az élelmiszer valamely természetes, de csekély értékű alkatrészének hozzáadásával. Például: sok fontos élelmiszernek egyik főalkatrésze a víz (pl. a tejnek), ezeket tehát gyakran vízzel hamisítják.

b) Értéktelen idegen anyag hozzáadásával. Például: disznózsírba faggyút, vagy még vizet is kevernek, vagy a paprikát kukoricaliszttel szaporítják. — A hamisítás sokszor annyira is mehet, hogy az eredeti anyagból már semmi sincs a hamisítványban. Pl. ilyen a pörkölt, kilúgozott cukorrépaágdálékból készült „tea”.

2. Tiltott minőségjavítás. Ez is kétféleképpen történhet:

a) vagy az áru valamely értékes, természetes alkatrészének szaporításával, pl. a bort megcukrozzák,

b) vagy pedig úgy, hogy idegen anyag hozzáadásával iparkodnak jobb minőségű terméket előállítani, ami sokszor csak látszólag sikerül, — pl. a bort szacharinnal édesítik vagy kátrányfestékkel színezik.

3. Csökként értékű élelmiszernek teljes értékűvé való megjelölése vagy feltüntetése. — Gyakori a tejhamisításokban pl., ha lefőlözött tejet teljes tej helyett ad el valaki.

4. Szépités. Az ember főérzékszerve a szem és így legmegbízhatóbb érzékeléseinknek a látottakat tartjuk („azt hiszem, amit látok!”). Ha tehát a hamisító a csekélyebb értékű élelmiszert szemnek tetszetősebbé teszi, azaz szépíti, könnyen meggyűlöltetheti a jóhiszemű vevőt, hogy az eladott áru kifogástalan minőségű. Legtöbbször festéssel történik az ilyen természetű hamisítások és igen gyakran valami másféle hamisítással kapcsolatban. Így pl. kukoricaliszttel erősen hamisított paprikát szép pi-

Bakó László,
az új belügyminiszeri politikai államtitkár.

rosra színezznek. Súlyosbítja a hamisítást, ha a használt festőanyag ráadásul az egészségre ártalmas is. Némely esetben nem festéssel, hanem színtelenítéssel lehet az árut mutatósabbá, eladhatóbbá tenni. Ismeretes, hogy minél alsóbbrendű a liszt, annál barnább. Tehát a barna lisztet alkalmas, de nem mindig ártalmatlan vegyszerrel kezelik, minek következtében megfehéül és a gyanútlan vevőnek igazi fehér liszt helyett eladható.

Az egyes fontosabb élelmiszerek és fogyasztási cikkek leggyakoribb háborús hamisításairól s ezek felismeréséről a következőkben tájékoztatom az olvasót.

1. Liszt és kenyér. A háborús korlátozások magukkal hozták a különböző típusú egységes liszteket. Ezek mind keveréklisztek; főalkatrészük rendszeren búzaliszt, melyhez törvényesen meghatározott arányban egyéb lisztfélések vannak keverve (rozsa, árpa, kukorica, köles, szója, stb.). A háborúban eddig aránylag kisebb mértékben előfordult liszthamisításokat többnyire vidéki kisebb malmok és kereskedők követték el olyképpen, hogy a törvényt megváltoztatták. Előfordul, hogy römlött, dohos lisztet akarnak oly módon értékesíteni, hogy egészséges liszttel keverik, esetleg valamilyen szépítési (fehérítési) műveletnek is vetik alá. — Egyes esetekben

vétkes hanyagságból eredő, még a szokásos hamisításoknál is rosszabb, durva lisztrontások is előfordulnak. Ilyen eset a következő: falusi boltból került liszt nagymennyiségű oltott meszet és rézgálicot tartalmazott. A boltban ugyanis egymás mellett volt a lisztes rekeszték és a szőlőpermetezőszer (bordói lé) alapanyagául szolgáló mészsó-rézgálic-keveréket tartalmazó rekeszték és gondtalan kezelés miatt a két hasonló színű és külsejű anyag összekeveredett. Egy más eset: a forgalombahozó rosszhiszeműen takarmánylisztet akart eladni kenyérliszt helyett. Nem vette azonban észre, hogy neki is mészkő-örleményt (takarmánymeszet) szállítottak takarmányliszt helyett és ami a legérdekesebb, sem a vevőnek, sem az eladónak nem tűnt fel, hogy milven nehéz a „liszt”.

Liszthamisításokat általában egyszerű megismeréssel nehéz megállapítani; legtöbb esetben elemzésre és próbasütésre van szükség; ezért gyanúsnak látszó lisztek esetén csak szakember állapíthatja meg a hamisítás tényálladékat.

Könnyebben felismerhető magának a kenyérnek a hamisítása, mert közvetlen tapasztalat alapján mindenkinek vannak elképzelései arról, hogy a kifogástalan kenyér milyen. A hamisítások azonban még többfélék, mint magának a lisztnek, mert készülni a kenyér egyrészt hamisított lisztből, másrészt történhet a hamisítás a kenyérfőzés folyamán is, még ha a liszt máskülönben jó is volt. Ezért a hamisítás bizonyítása nagy szakismeretet és bonyolult laboratóriumi műveleteket igénylő eljárás, melyet csak erre hivatott szakember végezhet.

2. Tej. Az összes élelmiszerek közt talán a tejet hamisítják leggyakrabban. Ennek az az oka, hogy a tej nagy mennyiségben, de igen különböző helyekről kerül forgalomba, továbbá a legközönségesebb tejhamisítások, mint pl. a vizezés, igen könnyen végezhethetők és hogy — különösen kistermelőknél — a sokszor hiányos erkölcsi ítélőképességnek és a sok rossz példának hatása is szaporítja a hamisításokat. Tejszövetkezetekből és nagyobb gazdaságokból kikerült tej ritkán van hamisítva, ellenben faluhelyről, kistermelőktől városba vitt és ott sokszor dugva árusított tejek között bizony nem ritka a hamisított, nem tekintve azt, hogy többnyire szakszerűtlenül is vannak kezelve.

Leginkább vizezéssel hamisítják a tejet, némelykor elképesztő mértékben. Kitanult hamisítók a vizezést nem otthon (istállóban, lakásban) végzik el, hanem szállítás közben, vagy az eladás helyén, hogy ilyenképpen feljelentés esetén könnyebben védekezhessenek. Nagyobb mértékben vizezett tej már külsőleg is elég könnyen felismerhető, mert hígabban folyik, mint a jó tej, vékonyabb rétegben kékesen átetsző és ha megalvad (megsavanyodik), nem áll össze, hanem többé-kevésbé folyékony marad.

A lefőlőzött tej zsírtartalmát nagy részben elvesztette, ezért értéktelenebb. Az ilyen tejnek állás közben nem lesz föle, tejszín, vaj nem készíthető belőle: erről ismerik meg.

Nyáron a tej könnyen megsavanyodik és össze- megy. Ezt bőségesen hozzáadott szódával akadályozzák meg, a tej nem savanyodik ugyan meg, de kellemetlen, szappanos, lúgos ízéről a hamisítás felismerhető.

3. Vaj. Ezt a legértékesebb tejterméket a dugott kereskedelemben mindenféleképpen hamisítják. Most, a háborúban nagyon elterjedt a tehéntúróval való keverés, melyből a vaj meglehetősen sokat elbir. Ha az ilyen túróval hamisított vajjal kettévágjuk, a metszési felület nem síma vagy fénylő, mint a tiszta vajnál, hanem homályos (matt), azaz finoman érdes. Kevernek a vajba tejfelt, sőt aludttejet is, vagy pedig túlságosan sok írórt hagynak benne, hogy több legyen. Kisebb méretű ilyenfajta hamisítások is felismerhetők, ha egy kevés vajat megolvastunk (pl. gyertyaláng felett kanálban). A tiszta vaj hevítéskor sűrűsödés közben elereszti a benne levő vizet és ha a sűrűsödés és habzás megszűnt, aranyárga folyadék marad vissza (vajzsír), melyben csak kevés szilárd rész van. Túróval és hasonlókkal hamisított vajnak aránytalanul több a nem olvadó maradéka; némelykor annyi, hogy a vajzsírt majdnem mind felszívja.

A falusi vajhamisítók naiv elképzelése egyné, mely igen durva és együgyű hamisítást is megengedhetőnek tart, különösen ha tapasztalat szerinti sikerült a vajra éhezett „fekete” vevőkört egyszerűen eredményesen becsapni. Az ilyen vaj nagyobb, többkilós darabban, rongyba, lapuba csomagolva kerül a városi konyhába, ahol a tapasztalatlan háziasszonnyal igen hamar nyelbeütődik a „bizalmi” üzlet. Az eladó gyorsan távozik, a gyanútlan vevő pedig azután fedezi fel, hogy amit vett, az csak kivül vaj, belül nagy szakértelemmel ki van töltve jobb esetben tehéntúróval, de meglehet, hogy még azzal sem, hanem egy szép nagy kő rejtőzik a közepén. Az ilyenfajta csalás a mai gyérvajú világban nem is olyan ritka.

4. Sajt és túró. A mostani háború idején a sajtgyártást is törvényes rendeletek szabályozzák és ezeknek értelmében egységes sajtok készülnek. Ezeknek jellege és más tulajdonságai szigorúan meg vannak szabva, ezért a sajthamisítás ritka. Hozzájárul ehhez, hogy sajtot nagyobb mennyiségben csak nagy üzemek gyártanak, ezek pedig gondosan ügyelnek árujuknak állandó jó minőségére. A háborús sajtoknál legfeljebb azt lehet megfigyelni, hogy jellegük, minőségük meglehetősen változékony. Ez nyilván onnan van, hogy a sajtkészítő üzemek is csökkentett és gyakran változó személyezettel dolgoznak és hogy némely sajtgyártáshoz való segédanyagot nem is tudnak beszerezni, — hamisításnak azonban nem minősíthető.

Annál többet hamisítják a kiskereskedelemben — sokszor dugva — forgalomba hozott túró (parasztúró). A kevésbé értékes tehéntúró hamisítószere a víz, ezt azonban rendszeren nem minit olyant adják hozzá, hanem a túró savójából annyit hagynak benne, amennyit csak elbir. Az ilyen vizes (savós) túró könnyen felismerhető, mert nincs elég szilárdsága, félig folyékony, vagy éppen csepeg. Az értékesebb juhtúró (líptói, székeltyúró, „krémsajt”) tehéntúróval szokták keverni. Tiszta juhtúró má alig van a kisvárosi piacokon. Ha a tehéntúróval való keverés kisebb mértékű, nehezen lehet felismerni és a vegyész is csak úgy bizonyíthatja, hogy megméri, mennyi a zsír a túróban: a hamis túrók zsírtartalma ugyanis alatta van az illető túrófajtára törvényesen megállapított alsó határértéknek. Na-

Szathmáry István, felv.

gyobbfokú hamisításra elegendő tapasztalat alapján, izeléssel és gondos megismeréssel lehet következtetni, mert a tehén- és juhtúró külseje, színe, szaga, íze erősen különbözik; ez a körülmény a felismerést legtöbbször lehetővé teszi.

5. Húsneműek és húskészítmények (hentesáruk). A vágóhidakról, mészárszékekből kikerülő, hatóságilag ellenőrzött friss hús természeténél fogva nem nagyon hamisítható, éppúgy a tartós húskészítmények sem (füstölt hús, sonka, szalámi, csabai kolbász stb.), melyekhez manapság kereskedelmi forgalomban csak kivételesen lehet jutni. De tág teret adnak a hamisításoknak a frissen fogyasztandó hentesáruk, melyeket nagy víztartalmuk miatt nem lehet eltartani. Ide tartoznak mindenekelőtt a hivatalos nyelven „vörösárunak” nevezett cikkek, tehát népies nevükön a virsli, szafaládé, parizer, lengyelkolbász, nyári szalámi és a hozzájuk hasonló hentestermékek, továbbá a disznófősaajt, a májkészítmények (májasok) és némely más, vidékenként változó ritkább készítmény. A vörösáruk nagy víztartalmú (60—70%) finom húspépéből (hentesnyelven *prád*) készülnek. Víztartalmuk felső határát a legújabb háborús rendeletek már 80%-ban szabják meg, de egyes hentesek talán még egy pár százalékkal több vizet is bele tud dolgozni a „prádba”, — ez azonban már hamisítás. Az ilyen túlzottan vizezett áru fel tűnik laza mivoltával és azonkívül rendszeren ereszti is a vizet (friss vágási felületén vízcseppek láthatók). A húspép szaporítására használnak keményítőt, vagy keményítőtartalmú anyagokat is (lisztet, kenyérmorzsát stb.). Ha az ilyen kolbászfélék metszési felületére egy csepp jódinturát teszünk, megkékül, vagy megfeketedik; a keményítőmentes áru legfeljebb megfárgul. Elterjedt hamisítás az is, hogy a hentesáruba meg nem engedett húsos és egyéb részeket dolgoznak bele (szemet, ivarszervet). Ennek biztos felismerésére szakember-végezte mikroszkópi vizsgálatra van szükség, de egyes készítményekben (disznófősaajt, sonka-kolbász) esetleg szabad szemmel is megállapíthatók a beléjük nem tartozó részek.

6. Disznózsír. A zsírforgalom is erősen korlátozva van, minekokaért sok a „fekete” zsír. Ez sok esetben hamisított, de azért fordulnak elő hamisítások a törvényes úton forgalomba hozott zsírnál is. Gyakoribb a faggyúval, vagy más, csekélyebb értékű zsíradékkal, vagy pedig olcsóbb növényi olajjal elkövetett hamisítás. A hamisítás bizonyítása itt is vegyi úton történik, de azért a zsírral dolgozó, főzésben jártas háziasszony, vagy a hamis zsírral készített ételneműnek egészséges izelőképességű fogyasztója is felismerheti, hogy nem volt tiszta a zsír, — igaz, hogy csak saját károsodása után. Konyhai fel dolgozás, tehát hevítés közben az idegen zsíradékok jellegzetes szagából következtetni lehet jelenlétükre; az ilyen zsír más tünetek között olvad és fagy meg; a vele készített ételek, különösen ha forrók, idegen szagúak, a megfagyott zsírnak pedig állománya, szilárdsága, színe más, mint a tiszta disznózsír.

Előfordul, hogy súlyszaporítás céljából vízzel hamisítják a disznózsírt. Ha ez kezdetlegesen, durván történik, a vizet a szilárd zsírban egyszerűen minél alaposabban elkeverik, — kitanultabb hamisítók azonban előbb egy kissé megszódázzák a zsírt; a zsírban mindig van egy kevés szabad zsírsav és így szappan keletkezik: ezek a szappannyomok lehetővé teszik 5—10%, sőt még több víznek a zsírba keverését is, különösen ha ez a művelet megfelelő gépi berendezéssel történik. Ilyenkor a víz igen finom cseppecskék, műszóval mondva *emulzió* alakjában oszlik el a zsírban.

A zsír vizezése mindig könnyen felismerhető. Durva hamisítás esetén, akármeddig is kevergetik a szilárd zsírt a vízzel, a víz eloszlása sohasem egyenletes és így a zsírban kisebb-nagyobb vízzel telt üregek maradnak. A szódázott és vízzel emulzióképeződésig kevert zsír pedig már külső megjelenésével elárulja víztartalmát, mert színe tiszta fehér, vékony rétegben sokkal kevésbé áttetsző, mint a vízmentes zsír, állománya (konszisztenciája) is hígabb, félig folyós. A víz eloszlási állapota sem állandó az

Ilyen zsírban: szállításhoz, hordozáshoz és más rázkódáshoz zsír és víz könnyen elválhat egymástól. A vizezett zsír könnyen romlik. A gondatlanul kezelt vízmentes zsír is megromlik ugyan egy idő múlva, de ez a romlás az avasodás tüneteit mutatja, ezzel szemben a vízzel hamisított zsír penészes, dohos, sőt rothadt szagú is lehet.

Mivel a szappan is zsírból készül és így ennek a két árunak termelése közt szoros összefüggés van, ezen a helyen említem meg a háborús szappanhamisításokat is. — Háború lévén, érezhető szappanhiány van; ez utóbbinak enyhítése céljából pedig a szappan előállítását egységesítve van és így ma már egységes szappannal mosunk és mosdunk. Minden egységes szappanban, rendeletileg szabályozott arányban, szaporítóanyag (elterjedt németes nevén „töltőanyag”) is van. Ez legtöbbször ásványi természetű, rendszeren agyag, vagy ehhez hasonló műtermék. A szappanhiánnyal együtt jár, hogy ezt a fontos fogyasztási cikket is nagy mennyiségben hozzák forgalomba dugott kereskedelemben, különösen a „jó háziszappant” kínálgatják méregdrágán, de annál rosszabb minőségben, mert természetes, hogy a hamisítók a mindenféle szaporítóanyaggal nem takarékoskodnak. Az ilyen „szappan” többnyire nyirkos, színe sötét, feltűnően nehéz, vízzel dörzsölve gyorsan fogy, csak habzani nem akar és inkább piszkol, mint tisztít.

7. Fűszerek. Legnépszerűbb fűszerünk a paprika, mely országunknak egyúttal fontos kiviteli cikke is. Ezért a földművelésügyi minisztérium gondosan vigyáz a forgalomba kerülő paprika minőségére és a paprikagyártmányok összetételét, egyéb tulajdonságait és forgalombahozataluknak módját számos rendelet szigorúan szabályozza. Paprikát csakis zárt csomagolásban, minősítőjeggyel és ólomzárral ellátva, szabad eladni, vagy legalább is ezzel a két kellelkel ellátott tartályból. A nyíltan, tehát főlkokból, dobozból, vagy hasonló módon kimérve történő paprikaárusítás azért még akkor is üldözendő kihágás, ha az áru nincs hamisítva, már pedig a nyíltan kimért paprika rendszeren hamisítva is van. Legenyhébb formája a paprikahamisításnak az, hogy az áruba a paprikahüvely fás részeit (szárat, ereket), esetleg a magvakat is beleörlik. Az ilyen paprika persze kegyetlenül csipős, de alsóbbrendű minőségű, a hamisító viszont finom, nemes paprika árán adja el. A gyengébb minőségű paprikának színe sem olyan szép, ezért a könnyebb eladhatóság céljából meg is festik szép pirosra. A festéstől már nincs nagy út a szaporításig, ami enyhébb esetekben lisztel, főként kukoricaliszttal történik, de használnak erre a célra a keményítőtől a fűrészporig minden félig-meddig alkalmasnak látszó anyagot. Az ilyen erősen hamisított paprika gyakran még a kész ételben is felismerhető (gulyásban, paprikásban), mert csak gyengén izesít, ellenben erősen fest és így a vele készített húsételek leve, mártása idegenszerűen élénk piros lesz. De vannak sokkal körmonfontabb hamisítások is. Újabban, különösen országos vásárokon, szoktak ilyen ravaszul kiagyalt kotyvasztékokat a sokadalomban értékesíteni. Ezekben van persze egy kevés paprika is, legnagyobb részük azonban napraforgómag-liszt, esetleg napraforgó-olajjal zsírosítva. Hogy pedig csábítóan piros legyen, a „bárium-

lakk” nevű festékkel is keverik; ez a festék az egészségre nem teljesen ártalmatlan. A paprikahamisításnak ez a neme arról ismerhető fel, hogy míg az igazi őrölt paprika lisztszerű, fénytelen piros por, a báriumlakkos hamisítvány, különösen közvetlen napfényen erősen csillog. A hamisítás rábizonyítása itt is a vegyikísérleti állomások dolga, de a vásárokon szolgálatot tevő csendőrszolgálat beavatkozása jelentékeny mértékben hozzájárulhat a szükséges ellenintézkedésekhez.

A többi, gyakrabban használt fűszernek hamisítása is elég gyakori. Ezeknek részletezése azonban igen messze vezetne, ezért csak annyit látok jónak hangsúlyozni, hogy minél nagyobb mértékben van az illető fűszer átalakítva (pl. aprítva, sajtolva, pörkölve, vagy más módon kezelve), annál nagyobb a hamisítás lehetősége és valószínűsége. Például szemes borsot is lehet hamisítani, de sokkal könnyebben, ha a bors meg van őrölve. A hamisított fűszereknek alkalmas eszköz híján való felismerése nem mindig könnyű, azonban alapos gyanúra ad okot az a körülmény, hogyha a fűszer nem elég szapora, — azaz a megszokott mennyiségben használva, nem érzük el vele a várható íz- vagy illatbeli változást a fűszerezett élelmiszerben.

Kis mértékű a ritkábban használt, különleges fűszerek hamisítása. Nem mindenki tudja, hogy milyen a tárkony, a koriandrum, vagy a kakukfű, de akinek ezekre a fűszerekre szüksége van és őket használja, biztosan meg is tudja ismerni őket, ezért a hamisításnak kevés értelme van.

A háború következtében nem juthatunk hozzá a külföldi, tengerentúli fűszerekhez; a borsnak, fahéjnak, vaníliának, szegfűszegnek és jóillatú társaiknak többnyire már csak emléke él. De gyakran igen jól lehet ezeket az idegen földön termő kincseket hazai nyersanyagokból előállított készítményekkel pótolni, ami igen dícséretes kezdeményezésre is adott alkalmat, mert ha a fűszerpótló csakugyan jó, békében is megmaradhat és ára nem megy ki az országból. Azonban a hamisítások és a nyereszkeskedés minél gyökeresebb megakadályozása céljából, az ilyen készítményeket csak a földművelésügyi minisztérium előzetes engedélyével szabad gyártani és forgalomba hozni s ezekben az engedélyekben szigorúan meg van szabva az engedélyezett gyártmány összetétele, egyéb tulajdonságai, hogy milyen elnevezéssel és csomagolásban szabad forgalomba hozni és ezenkívül még más szigorító vagy enyhítő megszabásokat is tartalmaznak. Az ilyen engedélyezett fűszerpótlóknál is előfordulnak hamisítások, még pedig oly mértékű, hogy az előállító a készítménybe az annak jellegét adó értékesebb alkatrészből kevesebbet tesz, mint amennyit az engedély megszab. Ennél súlyosabb eset az, mikor a fűszerpótló csomagolási módja látszólag egészen szabályszerű, de a rajta feltüntetett összetétel és engedélyszám koholt. Mindeme hamisítások felismerése természetesen nehéz annak, aki nem szakember, azonban mindig alapos gyanúra ad okot, ha valamely vidéken megállapítható, hogy a közönség körében sok a panasz a fűszerpótlók értéktelensége, hatástalansága miatt. (Folytatjuk.)

Helytállásunk becsület és élet kérdése s mindig az is volt.

Ebéd lövészetén.

Murányi g. szds. felv.

A csendőrszolgálat.

Írta: BEÜTHY KÁLMÁN ezredes.

A csendőrszolgálati utasítás egyik fejezete felsorolja, hogy milyen teendői vannak a csendőrnöknek, illetve a csendőrszolgálatnak s ezt a fejezetet elmondhatnám itt azért, hogy elolvassák honvéd bajtársaink, abból azonban nem érzékelnék helyesen azt a munkát, amit a csendőrszolgálat végeznek. Pedig csak akkor van célja minden ismertetésnek, ha abból maradandó tájékozottságot termelünk. Ez az indoka annak, hogy nem az utasítás szavait követem ismertetésemben, hanem a csendőrszolgálati élet, a valóság néhány képét adom előbb. Elképzelési, összehasonlítási alapot nyújtok előbb, hogy aztán az utasítás előírásainak élettel felítését rábizva olvasóimra, hozzávetőleges képét adjam a valóságnak.

Csak keresztmetszetet adok tehát s ezt is az őrsparancsnokán keresztül.

A csendőrszolgálat parancsnoka a csendőrszolgálati szolgálatának élető eleme, a közbiztonsági szolgálat élharcosa. Hivatásának legnagyobb szolgálója. Lelke a körletének. Világító oszlop a bajban és körlete tízhúsz ezer emberének pásztora. Ha megmutatom őt közelebbről, arcma, alakja megmarad az emlékezetünkben és munkáján keresztül őrsének élete is megvilágosodik. Hangsúlyozom: keresztmetszetet adok.

Ismerkedjünk meg vele.

Ha beléptél a csendőrlaktanyába, katonaszeméddel megteled a rend mindenütt jelenvalóságával. For-

* Megjelent a Magyar Katonai Szemle 1944. márciusi számában.

gatód a fejedet: a helyiségek hivatalos feliratait feketéllenek elé, az udvaron és az ablakokban, párkányokon viszont a virágok köszöntenek. Nemcsak lakás, hanem fészék, otthon, minden csendőrszolgálat. A szobákban is az előírásokat találod, de minden beágyazva az egyéni és a közösségi érzést hangosan kifejező gondoskodás jegyeibe: fényképek, kézimunka, rádió, azon váza és egyéb diszek, az ágyakon a kincstári párna fölött fehér, tollal tömött, úgynevezett magánpárna az édesanyától vagy édes leánytól... Mögötted áll az őrsparancsnok, előtted, körülöttes nyílt arcú, feszes tartású bajtársak, lesik az arcodat, aki most az otthonukat nézed. Az otthon a bentélők tükre, — tudják mindnyájan — és most itéletedet, a katonabajtárs itéletét várják és Te nem tudod elrejtetni meglegedettségedet: megmutatod őszinte enmagadat, amikor kimondod, hogy a fegyverem levegője van jelen a szobákban, amellyel, hogy minden szép, tiszta és barátságos. Amikor kiléptél a szobából, mögötted hat-nyolc csendőrszolgálati elismerésed. Az őrsparancsnok tudja, hogy ez így van, ennek így kell lennie és csakis így lehet. Arról neki kell gondoskodnia.

Most jut eszedbe elmondani az őrsparancsnoknak, hogy miért kerested fel. Elvesztett valahogyan a köpenyed a napokban: a máhokocsiról-e avagy máshonnan, sajnos, nem tudod megmondani, a tisztiszolga hanyag volt. Mikor a századoddal a kihelyezés helyére megérkeztél, az alkonyat hívőrsre fordult és... hiába kerested a köpenyt. A csendőrszolgálat kívánod, hogy megkerüljön.

Az őrsparancsnok ott áll előtted, feltesz néhány kérdést: Te nézed izmos, feszes alakját, jólszabott

ruháját, figyeled nyugodt szavait és észreveszed, hogy az őrsparancsnok feje ezüstös. Pedig az arca fiatalos. Bajtárs, ebben az ezüstözöttségben benne van a parancsnok ezernyi gondja. A köpenyed éppen úgy, mint például a nemzetiségi kérdés hidrateste, amellyel annyit küszködik.

Megnyugvással veszed tudomásul, hogy járőrök fognak kutatni, „nyomozni” a köpenyed, drága holmid után. Magnyugvással, mondom, mert hallottad elégszer, hogy a csendőrmunka, jómunka. Az emberi teljesítőképességek legszélesebb keretei között végzett munka az mindig, amit az őrs parancsnoka telít meg lélekkel.

Köszöntél s ekkor szemedbe néz az őrsparancsnok, válla, melle egy gondolattal magasabbra verődik, ez a bátor arc most egy gonddal súlyosabb kellene, hogy legyen, de mégis kisimult, mert a feljebbvalóját üdvözl, akit katonalelkének minden értékével becsül és tisztel.

Egy gonddal több a parancsnok vállán s ez mindaddig nyomja, míg nem jelentkezik Nálad a köpenyeddal s minél később történik ez, annál elviselhetetlenebb a gond. Bizonyos, hogy néhány órán belül már kirendelte egyik járőrt, kis haditerv alakult ki fejében és útmutatásával már keresik elvesztett holmidat. Bizonyos, hogy a legjobb emberét küldi ki ügyedben, ha ugyan nincs más ügyben máris valahol a határban.

Ez a másik járőr egy más gondot jelent. A harmadik járőr újabb gondot. S ha bármilyen okból nem tud valahova olyan és annyi járőrt küldeni, amelyet és amennyit szeretne, ez a legnagyobb gondja. Egyik úgy lehet, hogy nevetségesen kis ügynek látszik, de lehet, hogy intellektuális bűncselekménnyel lesz majd szó, amelyben ravasz koponyák vannak, váltó is szerepel vagy bizományosok sikasztási művelete... Vajjon bír-e velük szemben fölénnyel a magárahagyott járőr, vajjon szerzett-e már olyan bűnjelet, amelynek ereje értékessé teszi napok munkáját és majdan az ügyesség részére készített bűnügyi feljelentést.

Bajtárs, egyszer el kellene olvasnod egy ilyen feljelentést. Az őrsparancsnok gondja, hogy az megfeleljen a valóságnak, a törvényeknek, a bűnről éles képet adjon és a bűnös ne ugorjék el büntetlenül. Csak további tájékoztatásul jegyzem meg, hogy a másik közbiztonsági testületnél, — a m. kir. rendőrségnél — nem az őrszobaparancsnokok nyomoznak.

Az ezüstösfejű katonáember eligazítván járőreit, leül az irodai székre, előtte az asztalon papírok: egy új törvény szövege, amit majd, de mielőbb oktatni kell, előbb természetesen neki magának kell megérten, magáévá tenni, majd aztán kerül sor a tanításra. Az öreg legénységnek másként, a fiataloknak megint másként. Nehéz mesterség. Te, aki a honvéd legénységgel foglalkozol, tudod, hogy nem játék a tanítás, ha lehet és van is játékos tanítás. Itt nem lehet, itt a törvény súlyos szavait külön-külön kell megmagyarázni és pedig annyira, hogy az egyetlen heyes eljárásban ne legyen a csendőrnök kétsége. Ne legyen, mert abból kár származik, sokszor helyrehozhatatlan kár. Úgy kell tehát tanítania és nem szabad elfelejteni, hogy jól tanítani nagyon nehéz mesterség. Még akkor is, ha a „tanító”-nak nincs más dolga!

A törvény mellett az asztalon parancsok, rendeletek, gazdaszat-közigazgatási rendelkezések, a lak-tanya tatarozására vonatkozó intézkedések, aztán panasz a közellátás miatt a jegyző ellen, névtelen levél, aztán ott van a csendőrség napi hivatalos újsága, a csendőrség központi nyomozó parancsnoka által kiadott körözések és közbiztonsági események halmaza, a maga tucatnyi rovatával, aztán...

Az őrsparancsnok végigsimít a homlokán, vajjon melyiken kezdje, — szája dug egy cigarettát és a maga kedvéért feláll az asztaltól, kinéz az udvarra valami felírissülést vár a külvilágtól, de mégis visszaül, mert üzi a gond. El kell intéznie mindent ma, mert holnap... Holnap más szavakban, cselekedetekben és jelekben jelentkezik a meg nem álló élet és új tennivalók követelik az elsőséget, nő a munka és kevesebb erő jut a köpenyed felkutatására, a sikasztás nyomozására, oktatására, a katonai kiképzésre, kevesebb a portyázásra és kevesebb mindarra, ami kötelességei közé tartozik.

Visszaül az asztalához, amelyen beosztottjainak írásbeli dolgozatai állanak felülvizsgálatra várva, a számtani és tereptani dolgozatok, bűnügyi feljelentések fogalmazványainak csomója. De mellette a közellátási rendelkezések tengere: bizonyos, hogy az újabb fél vagy egész kiló rendelet láttára ismét eltűnik hajszálaiból az élet, tovább szürkül láthatatlannul — csak ő érzi. Beletemetkezik az árpa, a textil, az olajmagvak, a tojás, a kence és a fűszerárak forgalmát szabályozó sorok, hivatkozások és helyesbítések, hatályon kívül helyezések és módosítások betűtengerébe és — felriad, amikor a falon megszólal a telefon.

Odalép a készülékhez, még fekete hangyasereg rajzik a betűk olvasásától az agyában, de máris kész... és jegyzi a parancsot, ami előljárójától jön... Három csendőr induljon útba azonnal: összpontosítás... Három! Azt se tudja, hogy hova, mikor, melyik emberét vezényelje, most ez is... Kiket?... És a közgazdálkodás, a nőtlenség gazdálkodása hogyan fog kinézni, mi lesz a kis vagyonkával, amit az ő tapasztalt irányítása mellett összetakarékoskodtak az emberek? Hiszen a mai beszerzési nehézségek nemcsak őt, de mindnyájukat szokatlan, új, nehéz, nem szűnő gondokkal terheli.

Új gondok...

Mégis délután ott látod őt a téren. Egyedül áll, látszólag tétlen, a sarkon áll, néz körül. Fogadja a köszöntéseket, kezefog, beszél, magyaráznak neki s ha jól figyeled, észreveszed, hogy a szeme egy pontra gyakran visszatér. Valami lesz ott vagy van is? Mögéje lopakodsz, szeme sugarára emeled szemedet és rátalálsz egy csendőr járőrre. A vásárosok között mozog az, jobban csak a tollas kalappár látszik előtted, aki nem vagy szokva a csendőrmozgás felismeréséhez. Az őrsparancsnok azonban többet lát, annyit bizonyosan, hogy a járőr régóta egy és ugyanazon helyen van, a kékfestők sátrai során, ott van, ott történt valami. Vásári tolvajok? Zsebmetszőbanda? Szélhámosok? Valami van ott.

Az őrsparancsnok elindul, megy, út nyílik előtte. De amíg eljut odáig! Kérések, kérdések kísérik. Úgyes-bajos emberek között jár, megy, él. És ma még nem volt egy nyugodt perce sem. Láthattad.

Holnap majd másként lesz. Holnap nem történik semmi: nem érkezik újabb törvény. Rendelet se, parancs se. Nem hívja fel a főszolgabíró, a hadiüzemi parancsnok, nem a levante s az erdők felől sem jön semmi panasz, egyéb hatóságok is csendben vannak és talán a munkások között sem lesz semmi baj... De csak talán!

Holnap talán elmehet portyázni. Már-már elmulasztja az előírt szolgálatot, naponta 4 órai külső szolgálatot. Ha tíz napig nem megy, akkor a tizenegyedik napon már 44 órai szolgálatra kell indulnia. A tarolt mezők, csöndes tanyák, országutak és vasutak mentén, a külső községekben kell utánanéznie, hogy mi történt, járőrei mikor jártak ott, illetve, hogy valóban ott jártak-e, hogyan és mit cselekedtek, úgy végezték-e a munkájukat, a rájuk bízottakat, ahogyan kellett, úgy viselkedtek-e mindenütt és mindenkiel szemben, ahogyan kell?

Elmegy portyázni holnap vagy holnapután, elviszi magával azokat a régi bűneseteket, amikre évek óta nem tudtak világosságot deríteni (reméljük, a Te köpenyed ügye soha nem jut ide), elviszi, mondom a kiderítetlen bűneseteket és jár utánuk, hogy végre már ne nyomja lelküket a tisztázatlan bűn. Ezek aztán a nehéz bilincsek! Elmegy hát portyázni és amikor elbúcsúzik asszonyától és gyermekeitől (mert többször szokták — és joggal de büszkén mondani!), meleg csókol azok arcára és hamar elfordul asszonya előtt, mert annak arcán örökös aggodalom ül, valahányszor szolgálatba indul. Tudja, hogy ez oktan dolog, ha még annyi testi áldozatulunk van is a hősök kövére jegyezve és ha még annyi esetben történt is, hogy a csendőr otthon hagyott családját, vagyonkáját gonosz kezek bántották.

Elindul és amikor kiér a határba, szétnéz: itt az ő igazi birodalma, itt egyedül ő az úr, hat községben, kilenc templomban, huszonegyezer holdon, harminc vagy hatvan tanyában, tizenhátezer lélekben ő az, akiben a törvényt látják, ő az, aki ezekenél a törvény megtartását kívánja, egyedül ő és emberei, akik együtt egy család.

Ezerötszáz ilyen család van az országban és Te, aki holmid elvesztését jelentetted be tegnap, Te talán nem is gondold, hogy az őrsparancsnok és az őrs, a kis csendőr család minden tagja, egyformán osztozik a Te aggodalmaiddal?

A kis családnak egyforma kötelességet jelent a virágzó barackág letörése, egy emberölés, a rablás, vagy a köpenyed elvesztése.

Ezerötszáz ilyen égő forrása a kötelesség teljesítésnek, jelenti a magyar csendőr-örsök lelkiességét.

Bajtárs, a szolgálati utasításra mégis visszatérek egy percre. Azt mondja az őrsparancsnokról:

„Az őrsparancsnok az őrs állapotáért, alárendeltjeinek katonai és hivatásszerű elméleti és gyakorlati kiképzéséért, valamint az őrskörlet közbiztonsági állapotáért teljes mértékben felelős.”

Bajtárs, aki katoná vagy, ebből csak ezt vedd elő: ... alárendeltjeinek katonai és hivatásszerű elméleti és gyakorlati kiképzéséért...

Vagy csak ennyit: ... hivatásszerű ... gyakorlati kiképzéséért...

A csendőr gyakorlati kiképzése? ... Óriási feladat...

Mészégető Máramarosban.

Szathmáry fődgy. felv.

De menjünk tovább. Az utasítás oldalakon keresztül ilyen szavakat használ: Köteles... gondoskodjék... felelős... köteles... köteles... igyekezzék... örködjék affölött... ellenőrizze...

Mi minden van e szavakban!...

Most e mozaikképhez olvasd még el az utasításunknak azt a fejezetét, amely meghatározza a csendőr teendőit, aztán azt is, amely felsorolja, hogy milyen szolgálatok teljesítését nem lehet a csendőrtől kívánni. (Ezt bizonyára azért vette fel az utasítás, mert az őt igénybe venni jogosultak részéről igenis igen nagy a hajlandóság a csendőrt nem hivatásszerű szolgálatokra használni.)

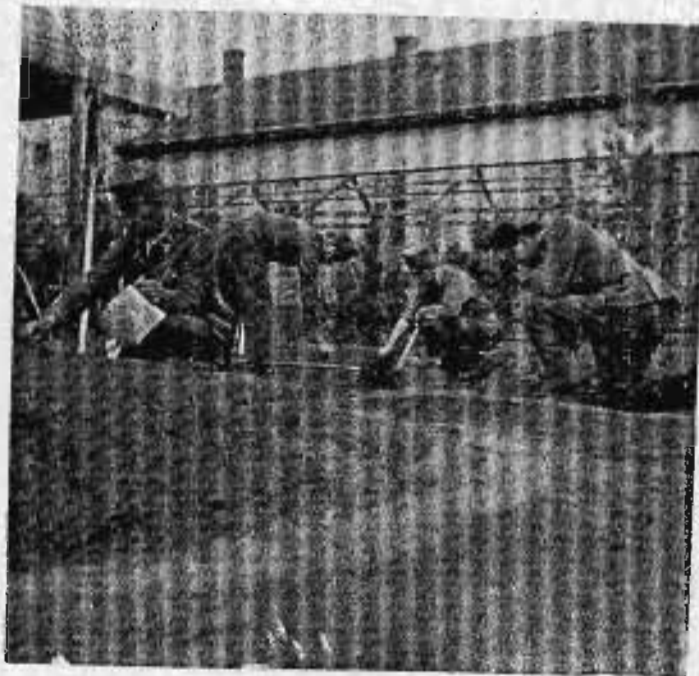
64. A csendőr, illetőleg az őrsparancsnokság a következő szolgálati feladatokat végzi:

1. Működési területének állandó portyázása által büntetendő cselekmények elkövetését megakadályozza.

2. Elkövetett büntetendő cselekmények felől tudomást szerez, azok tetteseit kinyomozza és az illetékes bírósághoz vagy hatósághoz feljeleníti, illetőleg átadja.

3. Az államra és a közbiztonságra veszélyes, gyanús vagy rendőri felügyelet alá helyezett egyéneket, a külföldieket és a gyanús idegeneket megfigyeli és ellenőrizi, szükség esetében velük szemben eljár; gyanús helyiségeket megfigyeli és ellenőriz.

4. Nyomozott és körözött egyének után puhatol s megtalálása esetében velük a nyomozólevél, elfogatóparancs vagy körözés rendelkezése szerint jár el.

Tavaszi munka az őrsön.

Seres cső, felv.

5. Állami és társadalmi rend, vallás elleni, nemzeti-ségi, munkás- és egyéb társadalmi mozgalmakat figyelemmel kísér, észleleteiről jelentést tesz, sürgős esetekben közbelép.

6. Nemzetvédelmi szempontból megfigyeléseket végez és észleleteiről az előjáró parancsnokságot és az illetékes közigazgatási hatóságot tájékoztatja.

7. Elemi csapások, balesetek, ragályos betegségek és más közveszélyek esetében segítyt nyújt.

8. Népgyűlések, népcsoportosulások alkalmával a rendet fenntartja, a nem engedélyezett népgyűléseket feloszlatja.

9. A bíróság, az ügyészség vagy más illetékes hatóság felhívására vagy megkeresésére nyomozó cselekményeket, továbbá elfogásokat és elővezetéseket fogantat.

10. Nyilvános közlekedési eszközökön és vonalakon a forgalom zavartalanítását biztosítja.

11. Az illetékes katonai és polgári hatóságok és hatósági személyek felhívására vagy megkeresésére katonai segítyt nyújt.

12. Utasokat és szállítmányokat kísérés által biztosít.

13. A községi éjjeli őrköt, illetőleg a hatóság által felállított polgári őrköt ellenőrzi, az utóbbiakat azonban csak külön felhívásra.

14. Züllésnek indult vagy erkölcsi romlásnak kitett gyermekek és fiatalok körkörüli megfigyelését, az ő életviszonyaik felől tájékozást szerez és erről az illetékes hatóságnak jelentést tesz.

15. A közbiztonságra vonatkozó minden fontos ügyben az előjáró parancsnokságot és az illetékes hatóságot állandóan tájékoztatja, azokhoz ezzel a szolgálattal kapcsolatosan javaslatot tesz, egyes egyének, egyesületek stb. működéséről és közbiztonsági vagy erkölcsi szempontból való magatartásáról vagy megbízhatóságáról véleményt ad.

16. A katonai egyéneket — ott, ahol honvéd állomásparancsnokság nincs — katonai szempontból (magatartás, öltözet stb. tekintetében) ellenőrzi, szökevény és önkényesen eltávozott katonákkal szemben eljár.

17. Az illetékes mentelepvezetőség megkeresésére az állami mén ellenőrzésében közreműködik, zugménéket kinyomoz és azok tulajdonosaival szemben eljár.

18. A határőr-alakulatok által csempészetten tetten-ért és átadott idegen honos jogtalan határátlépőket a tényleírással együtt a kir. ügyészséghez továbbítja.

19. Baleset vagy kényszerleszállás esetében a légi-járműveket őrzi.

65. Az előbbi pont 1—19. alpontjaiban fel nem sorolt szolgálatokra a csendőrt senki sem veheti igénybe; szintúgy tilos a csendőrt hivatásszerű szolgálattól bármi címen indokolatlanul elvonni.

Különösen tilos a csendőrt igénybevenni:

a) magántermészetű vagy személyes szolgálatra, a küldöncszolgálat (173. pont) kivételével;

b) közönséges testimunkára, kivéve a szolgálat, a kiképzés, a laktanyarend vagy a csendőrség belsőgazdálkodása érdekében szükséges ilyen munkákat;

c) betegek vagy elmebetegek kísérésére, háztartási cselédszökevényeknek és iparostanoncoknak helyben való elővezetésére, ha erre a célra más rendőri közeg rendelkezésre áll;

d) polgári hatóságoknál teljesítendő belső (irodai, küldönc, ügyeleti stb.) szolgálatra, polgári bíróságok és hatóságok ügyiratainak, idézéseinek stb. kézbesítésére, hivatalos rendelkezések kihirdetésére és olyan összeírásokra, amelyek nem valamely kivételes fontosságú rendészeti vagy közbiztonsági adatgyűjtésre vonatkoznak;

e) cselédek és munkások társadalombiztosítási bejelentési ügyeinek ellenőrzésére;

f) letartóztatási intézetekben foglyoknak állandó vagy huzamosabb ideig tartó őrzésére;

g) színházi, mozgóképfénykép- vagy más előadásokon, továbbá táncmulatságokon rendszeres ügyeleti szolgálat teljesítésére;

h) politikai gyűléseknek a hatóság képviseletében való ellenőrzésére;

i) vám- és egyedárusági vagy jövedéki és bortörvényekkel ütköző cselekmények nyomozására, tettenérés esetét kivéve; egyéneknek, cégeknek vagy vállalatoknak jövedéki szempontból való rendszeres ellenőrzésére;

j) gyepmesterek kísérésére, munkásoknak a munka közben való felügyelésére, kénjőknek orvosi vizsgálatra való előállítására, ha erre a célra más rendőri közeg rendelkezésre áll;

k) bármilyen gyűjtésre, árusításra, nyomtatványok vagy más cikkek terjesztésére, továbbá ilyeneknél közvetlen vagy közvetett közreműködésre.

Ezeket a tennivalókat a csendőr saját kezdeményezéséből sem végezheti."

Csak keveset mondhattam. Bizonyos vagyok abban, hogy mégis hús- és vér-embert mutattam meg a csendőrörsök parancsnokaiban. Előtte, aki ismered jól az egymásrautaltság szükségességét, tényét, erejét és eredményeit és aki munkakörében megtalálod az alkalmat őket mindazoknak bemutatni, akik az együttes munkának szívvel-lélekkel munkásai, valamint azoknak is, akik nem tudják megérteni, hogy az ország nyugalma érdekében végzett csendőri munka miért nem él erőteljesebben a nagy nyilvánosság előtt?

Most már tudhatod: nem érünk rá, bajtárs.

Magyarország a hősök nemzete. Németország az erényt, Franciaország a szabadságot, Olaszország a dicsőséget jelenti a nemzetek sorában. Magyarországnak a hősiesség megfestése.

Victor Hugo.

PORTYÁZÁS

Óriási tájékozatlanság uralkodik nálunk a légoltalmi előkészületek terén. Hiába ontjuk a hatóságok a tájékoztatást, rendeletet, rendezik a tanfolyamokat, ontják a felvilágosítást rádióban, újságban, az érdeklődés távolról sem akkora, mintha moziba vagy futballmérkőzésre csalogatnák az embereket.

Valljuk be őszintén, hogy a légót nem vettük túlságosan komolyan. Sok embernek halvány sejtése sincs arról, hogyan kell viselkedni légítámadáskor. A legelemibb dolgokkal sincsenek tisztában. Egyszerűen nem érdekli őket a dolog és csak mosolyognak azokon, akik komolyan veszik.

Ez nem bátorság, hanem botorság, de még annál is több: lelkiismeretlenség. Nemcsak önmagunkkal, de másokkal szemben is, mert ezek a hányaveti emberek azoknak az irányítására és támogatására szorulnak a veszélyben, akik tudják, mit és hogyan kell cselekedni.

Ne tartsuk az ilyen kényelmeskedőket. Kényszerítsük őket az érdeklődésre. Meg kell nekik magyarázni, hogy tájékozatlanságuk és ügyetlenségük másokat is bajba sodorhat. Meg kell velük értetni, hogy pillanatok alatt, beidegzett biztos mozdulatokkal kell adott esetben megtenni mindazt, amitől a maguk és mások sorsa függ. Ezt akkor már hiába akarnák megtanulni, akkor elkéstek vele.

Az pedig természetes, hogy az emberek a csendőrtől elsősorban elvárják, hogy a légoltalmi feladatokban otthon legyen. Ha még ő sem, akkor kicsoda? Bárhol és bármikor sor kerülhet rá, hogy ebből is levezgázzon a csendőr s ha ezen a vizsgán tudatlannak és ügyetlennek bizonyulna, az botrányos szégyen lenne.

Bárhol és bármikor! Nem lehet kiszámítani, hol és mikor robbanhat bomba és gyulladhat fel a padlás vagy kazal. A legeldugottabb falu, de még tanya se gondolja, hogy nem érheti támadás. Akármennyire tervszerű is a legtöbb légítámadás és bármennyire igaz, hogy a nagy központokat keresi, váratlan és kiszámíthatatlan okok odasodorhatják a bajt a legtávolabbi tanya fölé is. Nagyon sok gyakorlati példa igazolja ezt.

Mindenütt és mindig számolni kell támadással. A bombának és a gyújtórúdnak egyremegy, hogy tervszerűen dobták-e le, vagy tervszerűtlenül, elterítve az eredeti céltől. Robban és gyújt akárhol, ahol földet ér.

Amint túlzás a közömbösség, éppen úgy túlzás és hiba a félelem. A védtelen kiszolgáltatottság félelme.

Lehet védekezni a repülő ellen is. Lehet a károkat korlátozni és lehet életet menteni. Ha nem így lenne, akkor a háborút a repülőgép már rég eldöntötte volna. Ügyességgel és józansággal házakat, utcákat lehet megmenteni, ha képzett és bátor emberek kezében a gyeplő.

A legrosszabb mindenestre a teljes szellemi, lelki és erkölcsi téltenség, amit jámbor szóval meg-

adásnak nevezünk. Ez a legveszedelmesebb, mert előre megbénít minden védekező akaratot. Nézetünk és megfigyeléseink szerint a mi közönségünk nagy része éppen erre a legnagyobb hibára hajlamos. Sok ember egyszerűen kizárja a gondolatai közül a légítámadás lehetőségét, mintha bizony az ördög lenne, amit tömjénnel távol lehet tartani.

Ez a lelki struccpolitika. Ne gondoljunk arra, ami kellemetlen. Ha mégis megtörténne, majd lesz valahogyan, majd csak elbújunk valahova.

Sajnos, a tájékozatlanság is, meg a lelki ellenállás akarata is sok embernél ebben az elbújásban éri el a csúcspontját, pedig nem elbújni, hanem védekezni kell. Fedezni magunkat, amíg szükséges, de helytállni, cselekedni, intézkedni, mihelyt lehet. Az elbújás a vakszerencsére bízva a dolgokat, a védekezés pedig megtoldja a szerencsét tudással, számítással és bátorsággal. A kettő között a különbség nagy.

Ezekben a komoly időkben egyébként is szilárd-ságra van szükség. Sorsunk Isten tenyerén van. Aki riadozik és hitetlenkedik, könnyen kiesik ebből a tenyérből. Nagyobb veszedelem, mint a tétova remegés nincsen.

A mi nemzedékünknek nagy feladatok jutottak. Nem egyszerű feladatok. Életünk zajlik és viszontagságos. Ezt nevezik a történelemben hősi korszaknak s a népek aszerint virágzanak vagy senyvednek, amint a hősi korszakok próbáit bírják. A szemünk előtt omlottak össze népes nemzetek és állják a sarat kisebbek. A nép jellemétől függően, nem a számszerű nagyságtól.

Állni kell a sarat, ha már benne vagyunk. Miért teremtet az Isten annyiféle népet, nem tudjuk, de azt tudjuk, látjuk, hogy mindegyik a maga módján akar élni és nem akar más lenni, mint aminek született. Mi magyarnak születünk, mások nem lehetünk, akarva sem. Ha ezt elvonná tőlünk valaki, mi maradna? Szemétsomó lennénk a népek tengerén szétszórásra és korhadásra ítélve.

Állni kell a sarat, mert a gyermekeink sorsa a mi erőnkön épül. Egyéni sorsunk küzdelmes, kockázatos, de elkanyarodás nem lehetséges. Még gyávaság útján sem, mert példák mutatják, hogy ez nemcsak jellemtelen, hanem taktikának is a legrosszabb.

Sorsunk Isten tenyerén van. Járjuk ezt a drága, szép magyar földet, amit tatár és török és annyi más dúlás után a lelkünkkel melengettünk újra és újra termőre, amibe annyi ősrünk tömérdek verejtéke és vére hullott. Járjuk, portyázzuk ezt a legdrágább és legszebb földet és érezzük, hogy életünk és sorsunk egy az övével.

Az ingadozó, a gyáva, az önző egy búzaszemlet nem érdemel ettől a földtől. Csak a szilárdnak teremjen, akik az emberi lélek mélységében vágyódnak a békességes nyugalom után, de ez a vágy elmosódik a szilárd akarat erejétől.

A nagy kérdéseket nem beszédek és többségi határozatok döntenek el, hanem vas és vér!
Bismarck.

Egy tábori csendőr naplójából.

Írta: BÁNFÖLDI GYÖRGY őrmester (Debrecen)
(8. közlemény.)

Még megérkezésünk estjén jelentést tettem a H. és K. főnöknek. Parancsot kaptam, hogy másnap az eddig elfogott egyéneket részletesen kérdezzem ki s még az éj folyamán intézkedjem, hogy 8—10 B. egyén a hajnali órákban induljon útba és a községtől nyugatra kb. 10 km-es vonalon a területet fésülje át. Ugyanis a németektől egy aznap érkezett telefonjelentés szerint a front mögött 50 km-re egy 8 tagból álló partizán csoport felrobbantotta szárazteleppel a vasútvonalat, egy német tehervonat alatt a közeli erdőből. A sín alá helyezett vékony fekete szigetelt huzal kötötte össze az erdőben lévő, száraztelepet tartalmazó dobozzal. A dobozon villanykapcsoló volt, melynek egyszerű elfordításával vezették az áramot az aknához.

A robbanás után a vonaton utazó katonák az erdőt lerohanták és a partizánok közül 5 férfit tüzharcban agyonlőttek, míg 2 férfi és 1 nő elmenekült. Kiemelte a jelentés, hogy a menekülők birtokában olyan puskára szerelhető hangfogó készülék van, amely a dörrenést az ütőszeg csattanásáig tompítja.

A B. egyének kiválogatása, összeszedése és eligazítása után pihenőre térünk. Még jóformán el sem aludtam, mikor egy becsapódó repülőbomba légnyomása fából épült faházunk falát 130 fokra döntötte. Egyébként semmi baj nem történt. Aznap éjjel még sok bomba hullott körzetünkre, de repülőgépzúgást nem hallottunk. Utólag megállapították, hogy vitorlázó repülőgép járt fölöttünk. Hogy így volt-e, nem tudom, de annyi biztos, hogy a nagy csendben akármilyen magasan szálló gép motorzúgását hallani kellett volna. Másnap a házat emelők segítségével visszanyomattuk eredeti helyzetébe.

Reggel korán munkához láttam. Először a Timosenkó volt főhadiszállásán elfogott leányt kérdeztem ki, aki 23 éves, vorosilovgrádi születésű és illetőségű tanítónő volt. 1939. őszén Moszkvában 6 hónapos hírszerző iskolát végzett. A tanfolyam tananyagát, kiképzését és módszerét később ismertetni fogom. Az iskola elvégzése után hazabocsátották azzal, hogy amíg parancsot nem kap, tanítson tovább.

1941. őszén behívták Voroneshbe. Innen pár havi tartózkodás után Timosenkó főhadiszállására vitték, hol rendszeres továbbképzésben részesült és a hadsereg ballerínái közé nyert beosztást. 1943. július havában, amikor a kurski arcvonalszakaszon a támadásunk megindult és Timosenkó menekült, őt ott-hagyták a következő parancsral.

Lakása a főhadiszállás mögött lévő kis épületben lesz, mely egyszersmind a hírszerzők és partizánok hírközpontja is. A használaton kívül álló kémbénybe rádió van beépítve. A hozzáérkező hírszerzők eligazítása a konspirációs utasítás szerint történik. És pedig az esetenként változó vezérszavak betűi szerint, amit természetesen mi is alaposan megtanultunk.

Amikor Timosenkó elmenekült, egyedül maradt, de élelem, pénz és ruha biztosítva volt. A legközelebbi lakott hely tőle 15 km-re feküdt. Helyét elhagyni további parancsig nem volt szabad.

Mint minden elfogott orosz hírszerzőnek és szabotőrnek, neki is volt előre betanult meséje s először

természetesen ezzel állt elő. Nálunk azonban nem sokat ért el vele. Ezt a mesét ők maguk között legendának hívták s ezt a kifejezést használtuk rá mi is. A legendát olyan meggyőzően adták elő, hogy többen, akik a mi dolgunkhoz nem értettek s az emberek lelkébe nem láttak be, komolyan vitatkozn kezdték velem azon, hogy kinek van igaza. A legendák tárgyát és használatát az orosz H. és K. szervek arra az észleletükre építették, hogy a magyar nép és így a katona is jószívű, de annál nagyobb a gyűlölete a kommunizmus iránt.

Az elfogott orosz nő meséje a következő volt: Édesanyja őrnagyi rangban lévő orosz cári tiszt volt, aki a kényszer hatása alatt a kommunizmus szolgálatába állt. Pár esztendő múlva, mert nem volt teljesen megbízható, elbocsátották és ennek az erdőnek a felügyelőjévé tették. Itt éltek 1934. óta a erdőben. Öreg édesanyját magas kora ellenére Timosenkó főhadiszállásán takarítónőként alkalmazták s 1942. március havában kémkedés miatt az épület előtti térségen agyonlőtték. Atyját erődítési munkálatra hurcolták el, hol értesülése szerint, mert agg kora miatt dolgozni nem tudott, szintén agyonlőtték. Ő a tiszt konyhán mosogatólány volt. Timosenkó menekülése előtt két nappal egy fiatal tiszttől megtudta, hogy őt is el akarják távolítani, ami a kivégzéssel egyet jelent. Ekkor elbujdosott az erdőben. Egy hétfőig száritott kenyéren élt. Időközben az oroszok elmentek és helyükre magyar csapatok jöttek. Ekkor visszajött szülei régi lakásába s azóta itt él egyedül. A faluba kimenni nem mert, mert érezte, hogy az idegennel szemben a katonák bizalmatlanok. Itt viszont távol mindenkitől nem gyanúsíthatják meg semmivel s úgy gondolta, hogy ha majd magyar katonai járőr vetődik feléje, azok parancsnokának szerencsétlen sorsát elpanaszolja és kéri, hogy szerezzen részére igazolványt, hogy továbbra is édesanyja sírja mellett maradhasson.

Ez volt a legenda, a valóság pedig ez: amióta visszahagyták, csupán egy katonai gépkocsink ment arra, mely megállás nélkül haladt tovább. A leány visszamaradása óta, az orosz rádióközponttal mindennap 17 órakor összeköttetésbe lépett. Mindaddig semmiféle parancsot nem kapott, míg a magyar csapatok a Dönt el nem érték. Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy itt állóharcra rendezkednek be, jött a parancs, hogy két nap múlva, pontosan 12 órakor, a lakásától 5 km-re keleti irányban, egy köteg rőzsével a hátán az erdő szélén egy fa tövében pihenjen mindaddig, amíg egy magányos férfi nem közeledik. A férfi őt meg fogja szólítani. Tovább a konspirációs utasítás szerint kell eljárnia.

Ő a parancs értelmében cselekedett. 12 óra után egy rőzsegűjtő ember közeledett, aki köszönés helyett a konspirációs utasítás szabályainak megfelelő betűvel szólította meg. A további beszélgetés során, miután kölcsönösen meggyőződtek arról, hogy nem eshetnek csapdába, hátukon a rőzsével, egymást látótávolságban követve elindultak az ő lakása felé. Odaérve ő bement a lakásba, a férfi pedig kellő távolságból napszálltaig a lakást szemmel tartotta és csak azután ment be.

Ez a férfi volt az, aki a szénásszekérben a lányok alatt feküdt.

Másnap jelentették megérkezését rádióval a központi állomásnak.

(Folytatjuk.)

Hőseink.

Tavassy Lajos alezredes.

A keleti harctér 1942/43. évi nagy téli harciban különösen kitűntette magát Tavassy Lajos csendőr alezredes. Mint a németek oldalán küzdő III. magyar hadtestnek alárendelt 102. hadtáp zászlóalj parancsnoka, a hadtest rendkívül nagy kiterjedésű hadművelési területén nagy eréllyel és vaskézrel szervezte meg és tartotta fenn a rendet és biztonságot. Zászlóaljának kiváló vezetésével, személyes vi-

téz és bátor magatartásával löbb ezer fő partizán-csoportot küzdött le és tett teljesen ártalmatlanná. Az ő kiválóan szakszerű irányításának és bátor vezetésének volt köszönhető, hogy a mostoha viszonyok és az elfoglalt terület nagy kiterjedése ellenére is helyreállt a küzdő egységek mögött az életbiztonság és biztosítható volt a zavartalan, nyugodt munka.

Az ő nevéhez fűződik a magyar csapatoknak a nagy téli csata során végrehajtott egyik dicsőséges fegyverténye: Szemideszjatszkójának, egy donmenti községnek hősi védelme is. A parancsnoksága alá rendelt körvédőállás csekély létszámú magyar-német védőcsapata töretlen küzdőszellemmel állta a többszörös túlerővel támadó bolsevisták meg-megújuló rohamait. Az orosz támadások véresen omlottak össze a védőállás jól megszervezett tűzrendszerében. Egyetlen rohamnál 150 halottat és mintegy 100 sebesültet vesztett az ellenség.

Tavassy alezredes harccsoportjával 10 napon át tartotta ezt a fontos terepszakaszt s ezzel elősegítette a tőlük északra eső voronyezsi körzetből az ott felhalmozott központi anyagkészletek megmentését és a voronyezsi hídfő tervszerű kiürítését. A körvédelmi állást csapatával együtt csak rádióon kapott kitérési parancsra hagyta el. A kitérés során halt hősi halált e harcoknak mindvégig kiemelkedő hőse: Szakonyi Kálmán csendőrőrmester. Az itt lefolyt bátor harcok eredményeként a minden oldalról támadó kb. 7 zászlóaljnyi ellenség nagyrészen felmorzsolódott.

Tavassy alezredes különös érdeme, hogy a job-bára visszaözlöklőből álló, fegyverben, lőszerben és élelemben hiányt szenvedő s csaknem minden fegyvernembeli védőkbe személyes példaadásával és vitéségével olyan lelkesedést öntött, mely lehetővé tette — aránylag kevés saját veszteség mellett — az orosz támadó erők zömének megsemmisítését.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága Tavassy alezredes zászlóaljának kiválóan eredményes vezetéséért és vitéz, bátor magatartásáért a „Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével a hadiszalagon a kardokkal” tüntette ki. Német részről a 2. oszt. vaskeresztvel tüntették ki. A most folyó háborúban szerzett kitüntetései még a Kormányzó Dicső Elismerés Magyar Koronás Bronz Érdemérme a hadiszalagon a kardokkal és az 1. osztályú tűzkereszt.

EMCÉKEZZÜNK!

Szűcs Antal maglódai őrsbeli tiszthelyettest vasút-biztosító szolgálat alkalmával a maglódai vasútállomás közelében 1927 április 2-án egy vonat elütötte.

Császár Sándor bocsai őrsbeli csendőr címz. őrmester az orosz hartéren szerzett betegségében 1915 április 5-én Soltvadkerten meghalt.

Demeter István nagyzerendi őrsbeli népfelkelőt 1917 április 5-én, kőborcigányok járőrszolgálat közben agyonlőtték.

Préda György maroshévi őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott harcban, 1916 április 6-án, Osztrovecznél elesett.

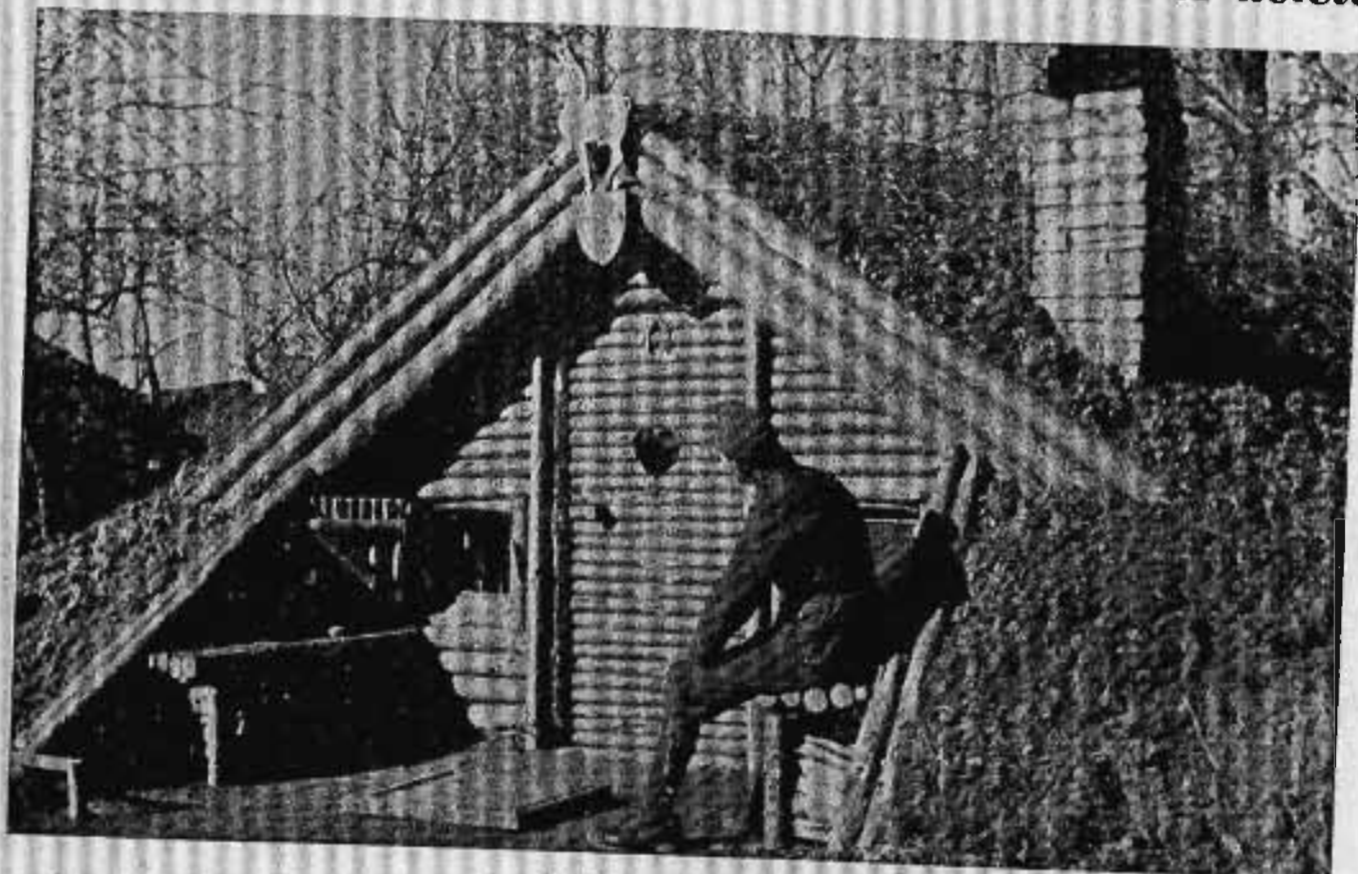
Tóth József dusnoki őrsbeli tartalékos címz. őrmester, 1918 április 7-én, katonaszökevény kísérése közben hajókatasztrófa következtében a Dunába fulladt.

Ábrahám Mihály felsőtöröcsvári őrsbeli alőrmester, román hadifogságból hazatérőben, a sipotei táborban szerzett betegségében 1918 április 8-án, Aradon meghalt.

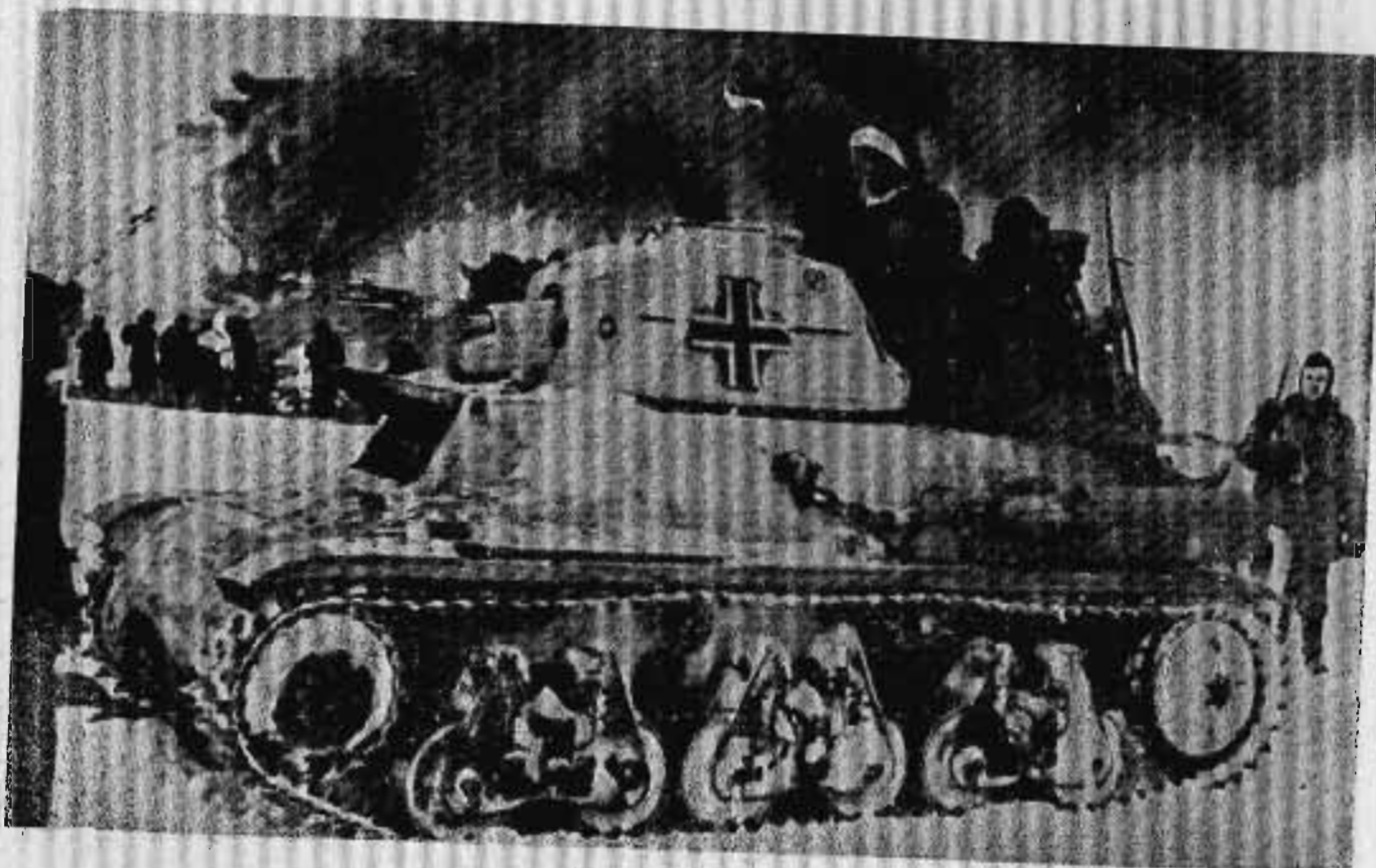
Berta József tiszthelyettes, a móri őrs parancsnoka, 1914-ben a harctéren szerzett sérülése következtében 1930 április 8-án, Budapesten meghalt.

Broczkó Gyula remetevasgyári őrsbeli alőrmester, a szerb harctéren szerzett betegségében 1919 április 12-én, Remetevasgyáron meghalt.

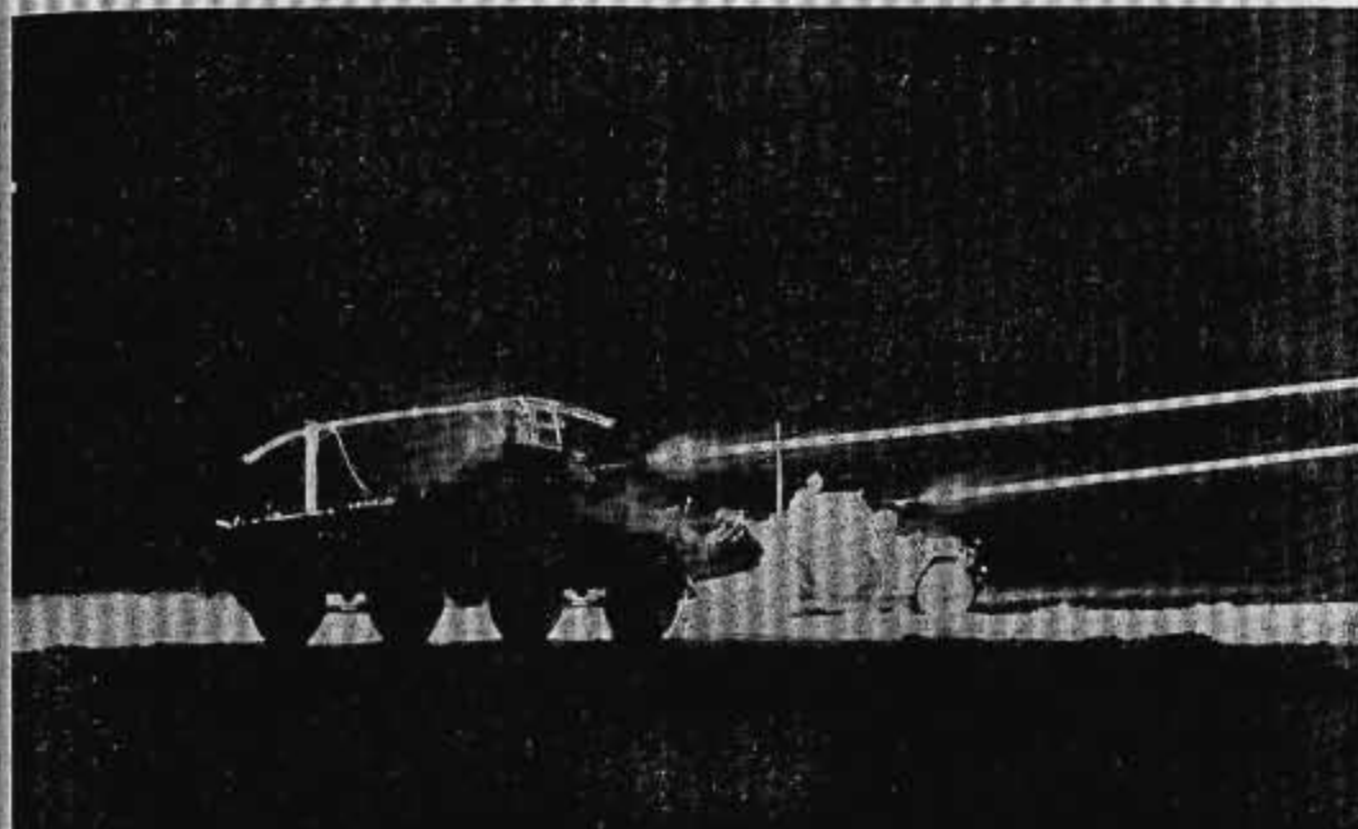
Sztrocsenyiczky János zselizi őrsbeli alőrmester, a harctéren szerzett betegségében, 1919 április 13-án, Észtergomban meghalt.

A keleti

Művészies fedezék.

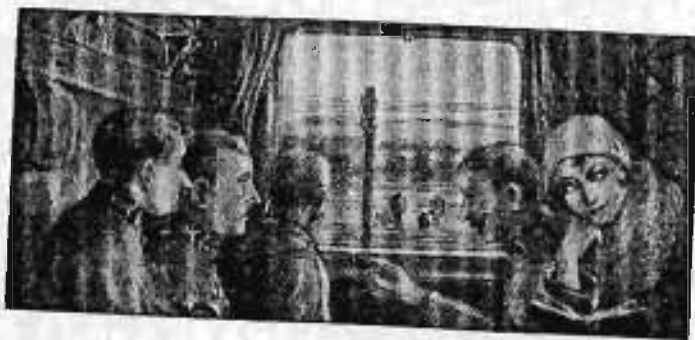
Európa védelmében.

haretérről.

Ejjei páncélos csata.

Égő falun keresztül.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Irtó: FERENCZY MÓRN alezredes.

(6. közlemény.)

Ezeknek az iskoláknak kiképzési tervezeiből láthatjuk, hogy egy hivatásos kémnek milyen nagy-követelményű testi és szellemi kiképzésen kell keresztülmennie, hogy nehéz feladatait meg tudja oldani. A feladatok végrehajtásánál igen nagy szerepet játszik a lélekjelenlét megőrzése, s az adott helyzetbe való azonnali beilleszkedés, mert a legkisebb félelemérzet, egy arcizom megrándulása, egy szemrebbenés elárulhatja a kémét.

Seeliger Emil ezredes, a Monarchia volt hírszerző tisztje mondja irataiban, hogy minden kémje valóságos hős volt, pedig tudták, hogy ha a vas-akarattal kordában tartott idegek csak egy pillanatra is felmondják a szolgálatot, nyakuk köré fonódik a hóhér kötele, vagy eldördül a kivégzési szakasz sortüze. S mindezek ellenére, ha az ellenség ébersége, vagy a kiszámíthatatlan sors eltávolított az útból egy-egy kémét, nyomban akadt kettő, sőt több is a helyébe, aki szívesen vállalta a halálos veszedelemet.

Ladoux francia kapitány, a „deuxieme bureau” egyik legtehetségesebb tagja, Franciaország részére Madame Marta Richter személyében igen jeles kémnőt szerződttetett. A kémnő feladata az volt, hogy leleplezze a Spanyolországban működő hírközpontot s annak kémeit lehetőleg átcsalja Franciaországba.

Ladoux alaposan kioktatta Richter Mártát s ez megszívlelte Ladoux tanításait.

Richter bejáratos volt Madridban az előkelő körökbe. A feltűnő szépségű és csinosan öltözködő nőt szívesen fogadták mindenütt. Svájci nőnek adta ki magát s úgy tett, mintha nem értene németül.

A nő a madridi német hírközpont vezetőjének sem kerülte el figyelmét, akivel társaságban ismerkedett meg. A hírközpont vezetője szerette volna a nőt Németország részére megnyerni, de kételkedett abban, hogy a nő ne tudna németül. Ennek ki puhatolásával a hírközpont két jómegjelenésű férfi tagját bízta meg, akik a nővel megismerkedtek s udvarolni kezdtek. A nő szívesen fogadta az udvarlást, sőt később egy meghívást is elfogadott vacsorára. A vacsora célja az volt, hogy a nőt próbatétel elé állítsák.

A fejedelmi vacsora levestel kezdődött. A vendéglátó gazda a hölgy jelenlétében németül, fennhangon odaszólt a felszolgáló pincérnek.

„A svájci nő levestébe keverje bele azt a port De nehogy összezsúrolja a csészéket!”

Richter Márta nem árulta el, hogy folyékonyan beszél németül és mindent megért. Tudta, miről van szó! Pillanat alatt határozta és cselekednie kellett. Ha nem issza meg a levest, avagy félelmet mutat, elárulja magát s beleesik a csapdába. Itt mutatkozott az óriási lélekjelenlét és akaraterő. A következő pillanatban minden szemrebbenés nélkül kiürítette a csésze tartalmát, utána pedig a legkedélyesebben fogyasztotta el a felszolgált ételleket.

A leves természetesen nem volt megmérgező. A nő a próbatételt kiállotta s így minden gyanút elhárított magáról.

VI.

A kémek minden utat-módot felhasználnak arra, hogy a kikémlelendő ország területére bejuthassanak.

Amikor még a közlekedési technika gyenge lábon állott és a vonat, gépkocsi, repülőgép, szóval a modern közlekedési eszközök ismeretlenek voltak, a kémek is vándorbottal a kezükben, gyalogszerrel, legjobb esetben kocsin igyekeztek a felderítendő országot megközelíteni. A bejutás sem ütközött nagy akadályokba, hiszen a határ ellenőrzése a régebbi időkben nem volt olyan szigorú, mint napjainkban.

Az államok már békében védekeznek a megbízhatatlan, gyanús idegenek beözönlése ellen. A beutazásokat a legtöbb esetben engedélyhez kötik, melyet a külképviseleti hatóságok úgynevezett „visum” formájában adnak meg. Ez az első szűrő a kémek elhárítása terén.

A határon való belépést csak a távolsági forgalom számára megnyitott határátkelő állomásokon és a kis határszéli forgalom részére fenntartott határátlépő pontokon engedik meg, amelyek rendszeti és vámszaki szempontból szigorú ellenőrzés alatt állanak. Itt van a második szűrő.

Az országba törvényes úton bejutni igyekvő kémek rendszerint hamis (álnévre szóló) vagy valódi útlevéllel, mint békés polgárok, kereskedők, utazók, artisták, stb. vonaton, hajón, gépkocsin, vagy egyéb közlekedési eszközön jelennek meg a határátkelő állomásokon és kérnek bebocsátást.

Sok esetben előfordul azonban, hogy nem törvényes úton igyekeznek bejutni, hanem a határon át besurranva — rendészeti nyelven „feketén” — lépnek az ország területére, bujkálnak s cinkos társaiknál rejtőzködnek.

Megtörtént már az is, hogy határincidenst idéztek elő, csak azért, hogy a figyelmet eltereljék arról a helyről, ahol a kémek a határon át akarták tenni.

Jönnek, mint katonaszökevények, menekültek, hogy az állam menedékjogát élvezve, bizonyos mértékig szabadon mozoghassanak. Feladatuk megoldása után ezek eltűnnek.

Az ország határán belül a védekezés már nehezebb. Itt a harmadik szűrőt, az idegenellenőrzést vesszük igénybe.

Politikai feszültség esetén és háborúban a határvonalak szigorúbb ellenőrzés alá kerülnek, esetleg a határforgalom teljesen szünetel (határzár, határvédelem).

Az országba való bejutás ilyenkor elvben szinte lehetetlen. Mégis a kémek módot keresnek, hogy feladataik megoldása végett az országba bejuthassanak. Most lép előtérbe a legmodernebb közlekedési eszköz, a repülőgép. Repülőgépen hozzák az ország fölé a kémeket s itt alkalmas, félreeső helyen leszállva kiteszik, vagy ejtőernyővel lebecsájtják. Erre főként az éjjeli időt választják. A ledobott kém az ejtőernyőjét azután elrejtli, vagy megsemmisíti.

De igyekeznek a határvonalon át is besurranni, amihez rendszerint az ellenséghez szító, a legelrejtettebb utakat is ismerő lakosság segítségét veszik igénybe.

Háborúban a mozgóharcok alatt, míg összefüggő vonalak nincsenek kialakulva, az előnyömlő oszlopok közötti hézagokon szivárognak át. Később mindig újabb és újabb módokat találnak ki, hogy az ellenséges arcvonal mögé kerülhessenek. Jönnek, mint katonaszökevények, koldusok, mint ellenség elől menekülő polgárok, az ellenség által kifosztott kereskedők, hamis igazolvánnyal felszerelt semleges államok polgárai, vöröskeresztes ápolók, szabadságot saját tisztek, harcteret látogató szülők, járőrök és ki tudná azt még felsorolni, hogy milyen ürügy alatt.

Allásharcoknál megpróbálnak a drótakadályokon keresztül csúszva besurranni, vagy hézagokon az arcvonal mögé behatolni.

A németek az 1914—18. évi háború alatt Hollandia felé a határon magasfeszültségű árammal megtöltött csupasz drótkerítést húztak. Ezen keresztül a kémek gumiruhában közlekedtek.

Az első világháború alatt Franciaországban a németek kémhálózatát a franciák teljesen felgöngyöltették, úgy, hogy hónapokon keresztül nem érkezett semmi hír.

A francia hadsereg sebesült- és betegellátása ebben az időben nagy nehézségekkel küzdött. Egy napon egy amerikai polgárnő megfelelő okmányokkal, ajánló levelekkel és súlyos dollárokkal jelentkezett a francia hadvezetőségénél és engedélyt kért arra, hogy saját költségén egy vöröskeresztes egészségügyi oszlopot állíthasson fel vöröskeresztes ápolókkal és ápolókkal.

Kijelentette, hogy az oszlopot hajlandó mindennel ellátni s teljesen a hadvezetőség rendelkezésére bocsájtani, sőt maga is, mint ápolónő, az oszlopnál óhajtaná szolgálatot teljesíteni.

A francia hadvezetőség az ajánlatot elfogadta. A nő azonnal hozzálátott a szervezéshez s az oszlop rövid idő alatt elérte menetkészültségét. A hadvezetőség az oszlopot egyik támadásra készülő hadsereghez osztotta be. A nő rendkívül szorgalmasnak bizonyult, szigorúan vette feladatát s igyekezett mindenütt ott lenni, ahol reá szükség volt.

Felkereste az ütegek állásait, a csapattesteket, újonnan érkező alakulatokat, szerzeteladományokat osztogatott, betegeket és sebesülteket ápolt. Bejáratos volt sok helyre. Jó barátjai voltak a csapatoknál, parancsnokságoknál, kórházakban, mindenki

igyekezett a kedvében járni s kérdéseire szívesen megadták a választ.

Nehéz harcok voltak, súlyos sebesülteket hoztak be a vöröskeresztes oszlophoz. A nő éppen a sebesültek ápolásánál szorgoskodott, amikor egy belga főhadnagyot súlyos láblövéllyel hoztak a kötözőbe. A belga főhadnagy felismerte a nőt a hölgyet, akivel még a háború előtti időben a belga határon főként az erődítési övezetben kirándulásokra járt és akit akkor kémkedésen rajtakapott, de sikerült elmenekülnie. Gondolta, hogy most sikerül a nőt a törvény kezére juttatni s ezért elkezdett kiabálni, hogy fogják le a nőt, mert az egy veszedelmes kémnő.

A nő az adott helyzetben azonnal feltalálta magát s az ott lévő orvosoknak, akik a tiszt kiáltására figyelmesek lettek, azt mondotta, hogy a tiszt lázálmában van s nem tudja, hogy mit beszél. A főhadnagy azonban nem hagyta magát. Újból követelte, hogy a nőt azonnal fogják le, mert az egy igen veszedelmes és ügyes kémnő.

Most már nem volt habozásra idő, azonnal cselekedni kellett. A nő a menekülés útját választotta. Kiugrott a sátorból s futva egy erdő irányába menekült. Katonák üldözőbe vették, lövöldöztek utána, de eredmény nélkül. A nőnek sikerült az erdőt elérni. Ott egy fa mögé elbújva, bevárta a mit sem sejtő két katonát, majd előrántotta pisztolyát s két lövéssel a két katonát leterítette. Ezután gyorsan felöltözködött az egyik katona ruhájába s mint francia katonának sikerült a francia arcvonalon átszökni s az egyik német előőrsön jelentkezni.

Ez a bátor és leleményes nő Németország egyik leghíresebb hírszerzője, Lesser Anna volt. A franciák Madmoiselle Docteur néven ismerték.

VII.

A kémkedés békében és háborúban egyaránt folyik.

Az államok érdekelik megvédésére már békében előkészületeket tesznek a háborúra, ezeket az előkészületeket titokban tartják. A kémek ezeket az előkészületeket már békében igyekeznek kifürkészni s az erőforrásokat, erőtenyezőket felderíteni.

Politikai feszültség idejében az előkészületek lázasabb tevékenységet mutatnak, az ellenséges felderítés súlyával ama állam ellen fordul, ahonnan támadást várhat, illetőleg, amelyet meg akar támadni.

A hírszerzés azonban a háborúban éri el tetőpontját, amikor a szembenálló felek minden erőtenyező teljes igénybevételével igyekeznek a döntést kicsikarni.

Parabolához hasonlíthatnánk ezt a folyamatot, melynek kiinduló és végpontja a nyugvó sító, a békeállapotot, felszálló ága a politikai feszültség idejét, csúcspontja a küzdelmes háborús éveket, míg lemenő ága a háborúból a béke időbe való átmenetet jelzi.

Az elhárítás hasonló folyamatot mutat, ez is alkalmazkodik a hírszerzés mérvéhez.

A Monarchiában 1910-ben 10, 1913-ban 30, 1914-ben a háború kitöréséig 36, a háború kitörése után 58, majd 1915-ben 189 orosz kémét ítélték el jogerősen.

(Folytatjuk.)

Gyorscsapatok üldözésben.

Fritz Luckenek a „Panzertruppe“ 1940/48. számában megjelent „Motorisierter Vormarsch“ című cikke nyomán.

Az amienskörnyéki sikeres áttörés után a németek haladéktalanul megkezdtek gyors csapatokkal a visszavonuló franciák kiméietlen üldözését, amelynek arányairól legcélszerűbben úgy alkotunk helyes képet, ha a különböző feladatokkal önállóan üldöző seregestek valamelyikének útját követjük bevetésétől feladatának végrehajtásáig.

Az egyik páncélos hadosztály pl. június 15-én a seinementi Nogent-ban — Strassburggal egymagasságban — van. Éjfélkor, 130 km-es menet után eléri a Yonne közelében fekvő Coulanges-t, majd folytatva előretörését, másnap, 100 km-es menet után, utcai harcok árán elfoglalja Autun-t. Rövid éjjeli pihenő hajnalig, majd a késő délelőtti órákban — összesen 280 km-es menet után — elfoglalja és megszállja Chalons-t!

Szinte elképesztő gyorsasággal törnek előre az üldöző csapatok a kijelölt útvonalakon. Túlzárnyaló üldözés! Ez a jelszó. Nem törődnek a tőlük jobbra-balra elszigetelten még visszamaradó kisebb ellenes erővel, amelyek tapasztalataik szerint előbb-utóbb úgyis megtörnek és az előnyomuló zöm kezébe kerülnek. A nagy cél elérése fűti a csapatokat: befejezni a keleti arcvonalon és a Maginot-vonalban még küzdő ellenséges erők bekerítését.

Június 15-én kezdődött meg a már említett páncélos hadosztály előretörése. A legelől rohanó élek csakhamar találkoznak, illetve beérik az ellenséget, amely rövid kilátástalan harc után feladja a küzdelmet. Mind több lesz a fogoly. Ezeket lefegyverzik és egy-két ór kíséretében hátraküldik. Majd a zöm fog további sorsukról gondoskodni.

Az út mentén a menekülő francia sereg nyomát otthagytak szekerek és gépkocsik, elhajigált felszerelési cikkek, gazdátlanul csatangoló lovak jelzik. Egyik-másikon még a nyereg is rajta maradt. Távolság, félig az árokba taszítva egy üteg lövegei hevernek, melyeket kezelők otthagytak, hogy a vonatokon gyorsabban menekülhessenek.

Átkelnek a Seine-n. Enyhén hullámos vidék következik, amelyet később kisebb-nagyobb erdők tarkítanak. Busy. Kis község, utcái zsúfolva hosszú kocsioszlopokkal. Az utaszzászlóalj, amelynek felszerelését szállítják, a házakban elszállásolva pihen. Fásultan, minden ellenállás nélkül veszik tudomásul, hogy elfogták őket.

A következő város: Laroche. Minden utcája magán viseli egy német bombázó kötelék támadásának szörnyű nyomait. Összeomlott házak romhalmazzal zárják el az utcákat, amelyeken csak nehezen tudnak átvergődni. Már sötétedik, mikor Auxerre-be érnek. Csendes, kihalt utcák, sötét ablakok, mintha minden lakója elmenekült volna. Csak néhány percig időznek benne és már tovább robognak. Még 40 km-t kell ma megtenniük!

Az előrejutást mindjobban megnehezítik a kiűritett városok és falvak menekültjei. Csoporthoz verődve lepik el az utakat. Fáradtan, kimerülten, batyukkal megrakva, kis tárgyoncákat, gyermek-kocsikat tova vánszorognak előre. Legnagyobb részük asszony és gyermek. Meddig tart útjuk, hova

mennek? Senki sem tudja! Ők a háború legszánandóbb áldozatai.

Éjfélkor, teljes sötétségben vonulnak be Coulange-ba. Az utcák, terek zsúfolva a menekültek ezreivel. Hol vannak a németek? kérdezik, mert a bevonuló páncélosokat angoloknak nézik. Mikor megértik, hogy számukra a háború valóban véget ért, hogy a várost előzőnlő katonák németek, szinte megkönnyebbülnek. Most már csak az érdekli őket, hogy mikor térhetnek vissza elhagyott otthonaikba és kitől kaphatnának legalább száraz kenyeret.

Reggelig pihenő. Talán akkorára beérkeznek majd a konyhák és a tartálykocsik. Utóbbiakra nagy szükség van, mert a kocsik tartályaiban már csak alig 10 km-es útra elegendő üzemanyag van. A konyhák lemaradása nem okoz zavart. A menekülő ellenség rengeteg konzervet hagyott hátra. Mindenkinél jut abból elegendő.

Ébresztő! A tartálykocsik még mindig nincsenek itt. A parancsnok elhatározza, hogy folytatja az előnyomulást az utolsó csepp benzinnel!

A menekülőknél még mindig sűrű csoportjai között vergődnek előre. Közvetlenül a következő község előtt, váratlanul tüzet kapnak. A franciák ügyilátszik nincsenek tekintettel saját honfitársaikra, akiket puska- és géppuskatűzük mindenestre jobban veszélyeztet, mint a páncélkocsikon ülő németeket.

Az elővéd harchoz fejlődik. Tarackos ütege tüzelőállást foglal az út mentén és megnyitja a tüzet a községre. Néhány lövés után a franciák beszüntetik a tüzet és megadják magukat. A község átkutatásakor kiderül, hogy egy légvédelmi üteg kísérelte meg a céltalan ellenállást. A községben különben a megszokott kép fogadja a bevonulókat: menekültek beláthatatlan tömege és elhagyott kocsioszlopok. Nagy mennyiségű benzint zsákmányolnak, a saját tartálygépkocsik is megérkeznek, van üzemanyag bőven. 40 perc múlva már folytatják az előnyomulást.

Alighogy a községet elhagyják, egy francia üteggel és 10 gépkocsiból álló sebesültszállító gépkocsioszloppal találkoznak. Hova igyekeztek? Maguk sem tudják. Eltértek.

15 órakor ellenállás nélkül vonulnak be Lormes-ba. Kifelé menet, a város déli szegélyén, egy kezdetleges útzár irányából géppuskatűzet kap az él. Az elől robogó páncélgépkocsi a nélkül, hogy lassítana — viszonozza a tüzet, mire a franciák megadják magukat. Mindössze egy tiszt kísérelte meg az ellenállást 12 emberrel.

Vad iramban folytatják az üldözést. A parancsnokok mindenütt elől. Útvillához közelednek. A velük majdnem párhuzamosan futó úton francia gépkocsioszlop közeledik. Megelőzik és elfogják valamennyit.

Az út most üres, alig látni menekülteket, akadálytalanul rohanhatnak előre. Csakhamar eléri Autun-t. Messziről megpillantják a csatornán átvezető hidat: ép, nincs felrobbantva! Milyen szerencse! A pályaudvar előtt gépkocsiból, szekerekből rögtönzött útzár megállásra kényszeríti az elővédet, amely ebben a pillanatban a vasúti töltés és a híd irányából is puska- és géppuskatűzet kap. Az itt már ismét tömegesen ácsorgó menekültek cso-

portján előretörve foglalnak tüzelőállást a páncél-törő lövegek és nyitják meg a tüzet. Az útzár pillanatok alatt lángolva ég, de a töltés irányából mindjobban erősödő géppuskatűz érzékeny veszteségeket okoz. Két francia vasúti alkalmazottat küldenek a pályaudvarra azzal az üzenettel, hogy ha nem szünetlik be azonnal a tüzet, 10 perc múlva rommá lövik a pályaudvart. Ez a fenyegetés használ, a tűz megszűnik.

Közben beesteledik. A város utcái csendesek és sötétek, csak a pályaudvart és környékét világítják meg a még mindig égő úttorlaszból felcsapódó lángok.

Lassan, óvatosan nyomulnak be a városba. A franciák elkéseredetten védekeznek, minden házat külön meg kell ostromolni és tisztítani. Nehéz utcai harc után eírik a főteret, ahol megállanak, mert minden oldalról tüzet kapnak és a sötétben nem tudják megállapítani, hogy honnan? Egy francia katona a főtéren vesztelő menekült csoport egyik gépkocsija alatt megbújva, dobja ki a németekre kézigránátjait.

Az éjtszaka folyamán minduntalan fellángoló tűzharcnak a hajnali világosság vet véget. Most már gyorsan tért nyerne a németek, kézigránátokkal tisztítják meg az utcákat. Előkerül a polgármester is, akinek a hadosztályparancsnok értésére adja, hogy joga és módja lett volna a várost rommá lövetni, de ettől a lépéstől a menekültek tömegére való tekintettel mindeztideig tartózkodott. Elvárja azonban, hogy most már az ellenállást azonnal beszüntessék. A polgármester elpanaszolja, hogy a várost az előtte való napon menekültek és katonák tömege lepte el, nem tudja, kik tanúsítanak még mindig ellenállást, de mindent elkövet, hogy az azonnal megszűnjék. Ez meg is történik: kidobol-tatja, hogy mindenki tegye le a fegyvert és szüntessen meg minden ellenállást.

Egy óra múlva már teljes a rend. A hadosztály folytatja útját a még 50 km-re fekvő Chalons felé.

Amikor az élen nyargaló motorkerékpáros lövészek Autun és Chalons között a félúton fekvő St. Léger községbe bekanyarodnak, a falu házaiból tüzzel fogadják őket. A motorkerékpáros lövészek megkísérik az előrejutást, de az veszteségek árán sem sikerül. Ablakokból, kerítések mögül, háztetők nyílásaiból tüzelnek az ügyesen elbújt franciák. A támadásra rendelt ezred parancsnoka a hadosztály parancsnokával együtt előresiet szemrevételezésre. A terep a támadáshoz kedvezőtlen. A község keskeny, lapos völgyben terül el, amelyen csatorna fut keresztül. A község mögött bokrokkal és bozóttal benőtt magaslat emelkedik, rajta ügyesen leplezett ellenséges géppuskafészek.

Kétórás harc után az ellenállás észrevehetően gyengülni kezd. A magaslaton csoportosan hátrafutó franciákat lehet látni. A községből előbb egyenkint, majd mind nagyobb rajokban közelednek a franciák és megadják magukat.

Éppen a visszavonuló franciák üldözésére akarnak kelni, mikor rádióan át meghallják, hogy a franciák fegyverszünetet kértek.

A német katonák öröme leírhatatlan! Büszkén adják tovább a hírt a franciáknak, akik sírva ölelik át egymást és boldogan ünneplik a háború végét.

A hadosztály tovább vonul Chalons felé.

A város előtt húzódó csatorna hidjánál löveg van tüzelőállásban. Újra utcai harcokra kerül sor?

Egy franciául beszélő tiszt egy fogoly francia tisztet együtt hadikövetként megy a városba. A löveghez érve, a német tiszt értesíti a parancsnokló francia altisztet, hogy fegyverszünet van és az ellenállás különben is céltalan, mert a hatalmas túlerő öt emberével együtt percek alatt leküzdene.

A francia altiszt azonban kijelenti, hogy a híd védelmére francia tiszttől kapott parancsot, megadni magát is csak annak a parancsára hajlandó, különben öt emberével együtt a végsőkig ellenáll. A békeköveteket azonban átengedi, akik a polgármesterhez sielnek. A polgármestertől megtudják, hogy a francia tábornok tisztjeivel együtt már elmenekült, éppúgy az a tiszt is, aki a lövegvezetőnek parancsot adott az ellenállásra. A városban már csak orvosok és egészségügyi alakulatok vannak.

Visszatérve a német tiszt értesíti a francia lövegvezetőt a francia tiszt elmeneküléséről, mire az altiszt a kísérő francia tiszttől kér parancsot. Ez megparancsolja, hogy a löveget adják át.

Pontosan éjfélkor vonul be a hadosztály Chalons-ba.

NYELVMŰVELÉS

10.

Egyesszám—többesszám.

(Első közlemény.)

Nyelvünk egyik jellemző sajátága, hogy, ellentétben a germán, a román (vagyis az olasz, francia, spanyol, stb.) és a szláv nyelvekkel, az egyesszámot kedveli, s kerüli, amennyire teheti, a többesszámot. Újabban azonban német hatásra — régebben a latinéra történt — erősen terjed nálunk a többesszám idegenszerű használata.

Az alábbiakban megtaláljuk az egyesszám és a többesszám használatának legfontosabb szabályait. Ez alkalommal csak a helyes szerkezeteket tüntetem föl. A példákban dült betűkkel szedett szók tehát a helyes — egyes- vagy többesszámú — alakot mutatják. A hibás alak e szerint mindig a föl-tüntetettnek az ellenkezője: a többesszám, ha egyesszámot, az egyesszám, ha többesszámot mutat a példa.

I.

Egyesszám használandó:

1. Ha az állítmánynak két vagy több egyesszámú alanya van. (A tolvaj és az orgazda a bíróság elé került. A kerületi parancsnok, beosztott törzstisztje és segéd tisztje megérkezett.)

2. Ha az alany többesszámú, az állítmány meggyűjtőnév. (A Kárpátok Középeurópa egyik leg-hatalmasabb hegysége. A leventék eszményképe a magyar katonaság.)

3. A páros testrészek jelölésére, mert egységnek tekintjük őket. (Fáj a füle. Megsérült a szemére. Kezét csókolom.) A páros testrészek egyikét félnek tekinti a magyar szemlélet. (Megvakult a félsze-

HÁROM ÉRDEKES NYOMOZÁS

Írta: FINTA IMRE százados.

III.

A NÁDUDVARI GYILKOSSÁG.

(6. közlemény.)

A „Három érdekes nyomozás” keretében harmadiknak ismertetett nádudvari gyilkosság később jutott a nyomozó alosztály tudomására, min az előbbi két bűncselekmény s amint látni fogjuk, ez a késedelem meg is nehezítette a nyomozás munkáját, bizonyoságul annak, hogy a nyomozás nem tűri a késedelmet.

Nádudvaron 1941 április 10-én holtan találta lakása konyhájának padlóján egyik szomszéd özvegy Bodor Kálmánét*. Az őrsnek — helyesen megszerzett jelentősszolgálatát folytán — a haláleset azonnal tudomására jutott s a járőr azonnal megjelent a helyszínen.

A hulla hanyatt feküdt a konyha padlóján, felhúzott lábakkal, nyakán néhány vörös folt és karcolási nyom volt látható, ruhája itt-ott szakadozott volt, ami bűncselekményre mutatott. A kikérdezett tanúk előadása alapján azonban az őrs parancsnoka úgy látta, hogy a senkivel haragban nem lévő, visszavonultan élő Bodornét régi betegsége ölte meg. A nyakon levő nyomok abból eredhettek, hogy amikor az özvegyasszonyt légzési zavarai elfogták, kinyújtotta kezét a torkát. Ruháját is ekkor téphette össze, ami már máskor is előfordult.

Az ügyet aznap így jelentették a debreceni kir. ügyészségnek, kifejezésre juttatva, hogy bűncselekmény nem valószínű.

Erre a bejelentésre a kir. ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Mint ilyenkor rendszerint, a suttogás a faluban most is megkezdődött. Az első hír az volt, hogy az elhalt özvegyasszonynak volt egy kis megtakarított pénze, kb. 80 pengő, és az eltűnt. Ez a hír eljutott a hullavizsgálatot végző községi orvoshoz is, aki magához kérte az őrsparancsnokot és közölte vele, hogy a természetes halált valószínűtlennek tartja, mert a hulla nyakán talált vörös nyomok a fojtogatás jellegzetes nyomait mutatják.

Az orvos közlése után az őrs azonnal újabb jelentést tett a kir. ügyészségnek, mire az ügyészség visszavonta a temetési engedélyt és a hulla felboncolását rendelte el. Az őrs az esetet a nyomozó alosztálynak csak a boncolás után — 11-én — jelentette távbeszélőn.

A boncolás eredményéből az orvosok külső erőművi behatásra, valószínűleg kézzel történt (elég tartós) fojtogatásra következtettek.

A nyomozó alosztály az ügyet azonnal gyilkossággént kezelte s nyomozására egy 2 főből álló járőrt vezényelt ki. A járőr 12-én érkezett meg Nádudvarra. Tagjai csak ideiglenesen voltak az alosztályhoz vezényelve s így nem rendelkeztek még annyi tapasztalattal, hogy ezt a bonyolult és már kétnapos esetet kideríthessék, így kivézenylésük

után 4 nap elmult anélkül, hogy bármilyen eredményt értek volna el.

Az alosztály a járőr ellenőrzésére és az irányítás megadására az 5. napon a B. külsoportvezetőt vezényelte szolgálatba, aki jelentését az alosztályhoz 20-án tette meg és bár helyes következtetéssel mutatott rá a gyilkosság fennforgásának valószínűségére, s annak lefolyására, adatokkal ő sem tudta alátámasztani. A járőrök az alosztályhoz bevonultak. A szóbeli jelentések után április 22-én ismét a B. külsoportvezetője ment ki Nádudvarra a nyomozás továbbfolytatása végett. Nyomozásának eredményét április 26-án jelentette, de jelentésében a gyilkosság mellett és ellen szóló adatok egyforma számmal szerepeltek.

A nyomozó alosztálynál tartott megbeszélés után május 9-én negyedszer is járőr ment ki a nyomozásra Hajdu László és Kiss Miklós alhadnagy személyében. A helyszín megváltozott volta, adatok hiánya és az elmult hosszú idő alapos próbára tette a nyomozók tudását és rátermettségét. A járőr ezeket állapította meg:

Özvegy Bodor Kálmáné nádudvari lakos 30 éves volt, amikor 1930. évben özvegyiségre jutott. Az állandóan betegeskedő özvegyet és az akkor még 7 éves Margitot, továbbá 4 éves Kálmán nevű, árván maradt gyermekeit is atyja, Halász István vette pártfogásba. Halász István feleségével és 7 gyermekével Nádudvar község melletti 66 holdas tanyabérlésén lakott. E tanyától alig 10 perc járásnyira volt a Hunyadi-utcában egy lakatlan háza. Özvegyen maradt leánya és gyermekei részére ezt a lakást adta át. Az özvegy, szülők és testvérek közötti egyetértés jó volt, egymáshoz állandóan járatosak voltak; az özvegyet és gyermekeit a szülők látták el élelemmel.

A tiszta, rendes és takarékos özvegy ügyszólván csak gyermekeinek élt. Hozzá tartozóin kívül csupán a szomszédjában lakó 58 éves Juhász Imrével és annak családjával tartott fenn összeköttetést. A Juhász-családdal való szorosabb összeköttetésre az özvegynek nagy szüksége volt, mert szív- és gyomorbántalmait gyakran elővették s ilyenkor mindig Juhásznéhoz fordult segítségért. Juhásznő éjjelnappal a legnagyobb odaadással sietett a beteg asszony segítségére, aki torkára mutogatva gyakran panaszkodott, hogy megfojtja valami.

Az özvegy betegsége az utóbbi 3—4 évben majdnem teljesen megszűnt, csak ritkán voltak fulladási rohamai. 1941 március hóban egyedül maradt lakásában, mert Kálmán fia már 3 év óta nagyszüleinél a tanyán volt, Margit leánya pedig Debrecenbe ment háztartási alkalmazottnak. Az egyedül maradt özvegy szerényen élt, de szükségét nem látott semmiben és minthogy egészségi állapota megengedte, konyhakertjében keveset még ásogatni is kezdett. 1941 április 9-én rossz időjárás miatt a délután nagyrészt Juhásznőnél töltötte el beszélgetéssel. Azután vízárt ment, majd az egyik üzletben kisebb bevásárlást végzett, szóval rendesen ténykedett, nem látszott rajta semmiféle változás.

A rossz idő még másnap is tartott, dolgozni nem lehetett. Ezért az 58 éves Juhász Imre átment szomszédasszonyához. Özvegy Bodorné konyhájának külső köpenyajtáját teljesen nyitva, a belső üvegajtót pedig kilincsre téve, de záratlan állapotban ta-

lalta. Ezt az ajtót nem tudta teljesen benyitni, mert a konyhaajtó mögött hanyatt feküdt özvegy Bodorné holtteste.

Bodorné inge és mintásruhája teljesen fel volt húzódva a hasára. Haja kibontva jobbra terült el mellette a földön, néhány tincs a homlokán és az arcán is lógott. Az orvos szerint az arc szederjes és vörös foltoktól tarkázott volt. A nyakon elől mintegy 10 cm hosszú, máshol ivalakú és középtől jobbra hosszabb, balra rövidebb, 1 cm, máshol 1 és fél—3 cm széles, vöröses külsérelmi nyom, a jobb alsó állcsonton pedig több ivalakú, körömnymonak megfelelő hámsérülés volt látható. Mindkét térden beszáradt, babszem nagyságú sérülés. A bal térdén tenyérnyi kékes daganat, a jobb alkaron és a jobb bokán szintén. A bal alsó állkapocs tájékán tompa ütéstől származó kékes folt volt. Az elhalt két térd, jobb alkarja és a balcomb térdhajlatfeletti része mintegy tenyérnyi felületen sáros. Jobb vállán a ruha szakadozott. A holttest fejénél egy vizes kanna, mintegy 30 cm távolságra felborulva. A kannából a kiömlött víz a holttest bal oldalához folyt. A holttest feje és a fal között vízzel telt kanna volt. A holttest fejétől jobbra, a fehérre meszelt fal alsó része a földtől számítva 20 cm magasságban, féltenyérnyi helyen, szaggatottan be volt sárosodva. A hanyatt fekvő holttest mellett a konyha földje egyméteres körzetben fel volt törve. A holttest feje közelében a fel nem borult vizeskanna mellett több darab sártörmekek voltak. A holttest merev volt, a halál hajnali 2 óra előtt állhatott be. A hálószoba földje felhomokolt állapotban, azon semmiféle dulakodás nyoma nem volt. Az özvegy ágya lefekvéshez el volt készítve és látszott, hogy már feküdtek benne. Az ablakok sértetlenek voltak. A lámpa a szokott helyén volt és a cselekmény felfedezésekor nem égett. A szekrény záratlan állapotban, abban kutatás nyoma nem volt észlelhető. Azon az éjjelen, amikor a haláleset történt, borult idő volt és havazott, a hó olvadása miatt a talaj sáros volt.

Az elhalt hozzátartozói és Juhász Imre előadása szerint is az özvegy a lakását állandóan zárva tartotta és oda idegeneket egyáltalában nem engedett be. Tekintettel arra, hogy az elhalt nő pénze nem került elő, valószínűnek látszott az a feltevés, hogy özvegy Bodornét a pénzéért fojtotta meg egy olyan ismerőse, akit éjjel gyanútlanul beengedett a lakásába.

Amikor a járőr ezeket a körülményeket tisztázta s a figyelembe jövő tanúk kikérdezése után a bűncselekmény valószínű lefolyását rekonstruálta, a gyanúsítható személyekre tért ki:

Halász István, az elhalt édesapja. Hátha meg akart szabadulni betegeskedő leányától, aki a családnak nagy terhére volt.

Halász Lajos, az elhalt testvére. A boncolás alatt az orvosok is észrevették, hogy igen idegesen viselkedett. Ő vette meg az özvegy egyik sertését 120 pengőért, amiért 100 pengőt ki is fizetett, tehát tudta, hogy az elhaltnál pénz van.

Halász László, az elhunyt testvéröccse. Kerékpárt cserélt a gyilkosság után 60 pengő ráfizetéssel, pedig a fiú, a puhatolások szerint, igen gyakran szenvedett pénzzavarban.

(Folytatjuk.)

mére. Ellőtték a féllábát. Félvállról beszél.) Ugyanilyenek tekintjük a páros testrészek ruhaneműit is. (Fölhúzta a csizmáját. Elvesztette a félkesztyűjét.) A haj és a szőr szót is egyesszámban használjuk. (Kihullott a haja. Lószőrből készült az ágybetét.) Ha azonban hangsúlyoznunk kell a többesszámot, akkor a szálak kifejezéssel kapcsoljuk össze a két szót. (Hajszálak. Szőrszálak.)

4. Összetartozó tárgyak (virág, gyümölcs, bútor, fegyver, stb.) jelölésére. (Virágot küldött. A gyümölcs drága. Tojástartott. Bútort vásárolt. A szádhhoz új fegyver érkezett. Színházi jegyet vetünk.) Ha azonban egyazon tárgynak több fajtáját jelöljük, akkor élhetünk a többesszámmal. (Nyílnak a virágok. A hadsereghez új szerkezetű fegyverek érkeztek.)

5. A címében többesszámú újság, színmű stb. jelölésére. (Az Egyedül Vagyunk kéthetenként jelenik meg. A Haramiák új díszleteket kap a Nemzeti Színházban.) De: az Egyesült Államok is beléptek a háborúba. Azért használjuk itt a többesszámot, mert valójában államok egyesüléséről van szó.

6. Ha több birtokosnak egy-egy azonos fajtájú birtoka van. (Az utcák világítása kifogástalan. A fegyverek szerkezete elsőrangú. A tisztok feleségükkel jelentek meg. Az ünneplők szívét öröm tölti el.)

7. A többesszámi birtokjeles alanyeset jelölésére. (A házak a városé. A lovak az ezredesé. A készlülékek a kórházé.) Többes jellel ezt kellene mondanunk: a városéi, ezredeséi, kórházéi.

8. Számnevek és más, mennyiséget kifejező névmások után:

a) Határozott számnevek (tőszámnevek) (egy, száz, millió stb.) után. (Száz stb. ember.)

b) Határozatlan számnevek (sok, több, temérdek, számtalan, mind, kevés stb.) után. (Sok, kevés, számtalan stb. ember vett részt az ünnepélyen.)

c) Mennyiséget kifejező névmások (minden, mindenki, mindenik, mindegyik, ennyi, valamennyi, bármennyi, akárhány, néhány stb.) után. (Minden, mindegyik, valamennyi, néhány stb. meghívott jelent meg az ünnepségen.)

9. A több személyre és tárgyra vonatkozó határozó egyesszámban marad. (A bíróság a vállalkozók mulasztásait súlyosnak minősítette. Az ügyész a vádlomásokat nem tartotta megbízhatónak.)

10. A jelzett szó egyesszámban marad, ha több jelző tartozik hozzá. A csendőrségi és rendőrségi nyomozás sikeres volt.)

11. Az alábbi udvariassági kifejezésekben:

a) nagyságtok, méltóságtok, jóllehet értelem szerint többesszámú, alakja szerint azonban egyesszámú. (Nagyságtok, méltóságtok látta, mi történt.)

b) A tessék akkor is egyesszámban marad, ha több személyt illet, mert ennek az állítmánynak ilyenkor főnévi igenév az alanya, a főnévi igenévnek pedig nincs többesszáma. (Igen tisztelt hallgatóság, tessék helyet foglalni.)

A méltóztassék kifejezést egyesszámban használjuk, ha egy személynek szól. (Alispán úr, méltóztassék helyet foglalni.) De többesszámban, ha több személyt szólítunk meg. (Igen tisztelt hallgatóság, méltóztassanak helyet foglalni.)

Loványi Gyula.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

KÖNYVISMERTETÉS

Zajti Ferenc: Magyar évezredek. Alig ismerünk könyvet, mely a magyar faji öntudat felkeltésére és elmélyítésére alkalmasabb lenne, mint Zajti Ferenc neves történeemtudósunké. 440 oldalon, 350 képpel és térkép melléklettel ősi multunknak és származásunknak rendkívül érdekes, részben új adatait tárja elénk. Nem a tudós lélekneküli száraz adathalmaz az a hatalmas munka, hanem a fajtáját szerető, lángolólelkű magyaré, amilyenekre a nehéz történelmi hivatást betöltő magyar nemzetnek mindig akkora szüksége van! Idézünk néhány szakvéleményből — köztük a vallás- és közoktatásügyi minisztériumból —, amivel legmértőbben mutatjuk be a „Magyar évezredek”-et.

„Ősi történelmi multunknak, származásunknak és faji rokonságunknak igazi szíttya lélekkel összeállított gazdag tárháza ez a könyv. Benne, mint a címe is mutatja, nem évszázadok, hanem az ősi magyar mult évezredei tükröződnek a szerző részéről mindvégig lebilincselő tartalommal és a fejtegetéseit támogató megdönthetetlen adatokkal. ... a szkiták — hun — magyar faji azonosságot bizonyítja megingathatatlan tételekkel és rámutat mindenekelőtt arra, hogy a magyarság a földkerekség egyik legrégebbi népe s tagja a hazánktól Japánig terjedő 450 milliónyi népközösségnek. ... A nemzet önértetének és testvéri fajszeretetének lángoló ébrentartása vonul végig a könyv összes fejezetein.” Zajti Ferenc könyvében a messze multa vezet vissza az olvasót. A magyar nép itt, Magyarország területén azon a helyen állt, ahol másfélszer esztendővel ezelőtt hún őseink nagy fejedelme, Atilla osztogatott parancsokat, kelet felé Indiáig, nyugaton a mai Franciaországig. ... Zajti közel 500 oldalas könyvét ennek a faji rokonságnak, a megszakadástól lezármazásnak igazolására szenteli. A megdönthetetlen és vitathatatlan történelmi tények sokaságát hozza fel a tétel bizonyítására és így akarja megtanítani az olvasót nemcsak magyar fajtájának megbecsülésére. — „A szerző tudományos megalapozottsággal, de azért a jó regény érdekfeszítő módszereivel bizonyítja be a hun — magyar rokonságot, midőn valósággal visszaviszi az olvasót a sok tízezer éves magyar multba. A nemzeti öntudat helyreállítása — a Kárpát-medencének a magyar fajta által történt ősi és folytatódó birtoklása tényének tisztázása; a magyar testvértelenség és rokonság bomlasztó hitének a kiirtása, — végül: az újabb magyar ezredév biztos irányának megjelölése képezi a szerző célkitűzését, amit elérnie teljes mértékben sikerült is. A kitűnő művet ajánljuk minden magyar figyelmébe.”

A könyv megrendelhető: Móricz Zsigmond könyvkiadó vállalatnál, Budapest, VIII., Baross-u. 1. Ára kötve 38 pengő 50 fillér.

Teslery Károly dr. és Szegedy István dr.: A mindennapi élet magán- és hivatalos írásai. Nemcsak hivatásunkat, de magánéletünket is át- meg- átszövi az írás. Életünknek úgyszólván alig van olyan mozzanata, melyben ne volna szükség mondanivalónk leírására. Ügyeink írásbeli elintézésénél igen fontos azoknak az alaki és tartalmi köve-

telményeknek ismerete, amelyeket részint a gyakorlat, részint a jogszabályok irnak elő. Útmutatás nélkül egyszerűnek látszó feladatok is sokszor fejtörést és idővesztést okoznak, nem is szólva arról, hogy a tájékozatlanság sokszor bajt is okoz. Ez a felismerés készítette a könyv szerzőit arra, hogy közreadják a mindennapi életben nélkülözhetetlen tudnivalókat a közéleti és polgári ügyiratok, hivatalos nyomtatványok, valamint magánlevelek fogalmazási és kiállítási módjáról. Nem száraz adathalmaz ez a könyv, hanem szórakoztató, népszerű, mindenki számára érthető és áttekinthető leírása olyan ismereteknek, melyeket az iskolákban csak nézagon oktathatnak. Megtalálhatja az olvasó ebben a könyvben a csekk-tól a százalékszámításon át az adásvételi szerződésig a magán- és hivatalos érintkezés különböző írásainak, nyomtatványainak, számításainak rendeltetésére, valamint kiállítási és felhasználási módjára vonatkozó összes tudnivalókat.

A könyv ára: 10 P. Megrendelhető: Teslery Károly dr.-nál, Budapest, XII., Jagelló-út 36.

HALOTTAINK

Tótszegi János kolozsvári IX. kerületbeli szv. alhadnagy február 20-án, Besen meghalt. Ugyanott temették el. 1907. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Magyar Bronz Érdemkereszt, Magyar Bronz Érdemérem, Bronz Vitézségi Érem, kardos és sisakos Háborús Emlékérem, Szolgálati Díszérem, Erdélyi Emlékérem, Katonai Jubileumi Kereszt, 1912/1913. évi Emlékérem, Osztrák és Bolgár Háborús Emlékérem.

P. Nagy János kassai VIII. kerületbeli csendőr, 1944. február 13-án, Nyírvásváriban meghalt. Ugyanott temették el. 1940. március 12. óta szolgált a testületben. A Felvidéki és Erdélyi emlékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:
Szántó István szv. főtörzsőrmester (I. ker.), 1907—1939-ig szolgált,
Tompa József őrmester (VII. ker.), 1900—1917-ig szolgált a testületben.
Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatta, hogy **Dicsőő Ellismerése** tudtul adassék: **vitéz Borgó János** őrnagynak Bácskában, **Záhonyi Arzén** századosnak Kárpátaljai területen a közelítási bűncselekmények felderítésére 1943. évben bevezetett és kimagasló eredménnyel lefolytatott nyomozások irányítása terén nyomozó osztályparancsnoki minőségben elért kiváló és eredményes teljesítményekért; **adományozni** méltóztatta a Magyar Ezüst Érdemkeresztet: **Szörényi István** ir. alhadnagynak (V. kerületből tartósan vezényelve a közelítási minisztérium csendőr összekötő osztályába) irodai segédmunkási minőségben teljesített kiváló szolgálatait; a Magyar Ezüst Érdeméremet: **F. Kiss János** főtörzsőrmesternek (közp. nyom. parság.) a közelítási bűncselekmények felderítése terén nyomozó alcsoport vezetői minőségben teljesített kiváló szolgálatait; a Magyar Bronz Érdeméremet: **Finta Imre** (II. ker.), **Gögs Bálint** (VII. ker.), **Kiss Gábor** II. (IX. ker.) főtörzsőrmestereknek, valamint **Nagy Kálmán** (II. ker.) főtörzsőrmesternek a közelítási bűncselekmények felderítése terén őrsparancsnoki minőségben teljesített kiváló szolgálatait; **Gábor Lajos** főtörzsőrmesternek (a Belügyminisztériumból tartósan vezényelve a közelítási minisztérium csendőr összekötő osztályába) irodai segédmunkási minőségben és **Maros Mihály** törzsőrmesternek (közp. nyom. parság.) a közelítási bűncselekmények felderítése terén nyomozói minőségben teljesített kiváló szolgálatait; továbbá a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálatait a Magyar Bronz Érdeméremet hadiszalagon; a budapesti I. kerületben: **Menyhárt János** őrmesternek, **Tóth István** csendőrnek, a székesfehérvári II. kerületben: **Réti József** törzsőrmesternek, a szombathelyi III. kerületben: **Bognár Pál** és **Lengyel Lajos** törzsőrmestereknek, a miskolci VII. kerületben: **Csipa István** őrmesternek.

Címadományozások. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatta a vezérőrnagyi rendfokozat címét: **Sasady Arthur**, **Balogh Béla**, **vitéz Vadász István** és **vitéz Bátky József** ny. á. ezredeseknek, az alezredesti rendfokozat címét: **Remetey József** ny. á. őrnagynak.

Áthelyezés, tartós vezénylés, kinevezés, beosztás. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: **Baczonyi Ottó** főhadnagyot Galántáról Kaposvárra, **Sásdy Antal** hadnagyot Szekszárdról Kaposvárra, **Zámbo Árpád** ezredest Zomborból Szombathelyre, **vitéz Gerencsér Jenő** ezredest Gödöllőre Miskolcra, **Börzsönyi Mihály** alezredest Szombathelyről Egerbe, **Deteky Ágoston** alezredest Egerből Gödöllőre, **Zalasy Ferenc** alezredest Szegedről Zomborba, **vitéz Somogyi Lajos** századost Pécsről Szombathelyre, **dr. Horváth Zoltán** századost Dombóváról Galántára, **Finta Imre** I. századost Debrecenből Szegedre, **Perlaki Elemér** századost Budapestről Salgótarjánba, **dr. nemes lppi** és **érkeserű Fráter Gyula** századost Kiskunhalasról Jászberénybe, **dr. Demeter Zoltán** főhadnagyot Gödöllőre Debrecenbe, **dr. András László** főhadnagyot, **Zentáról Galántára**, **Perjéssy György** főhadnagyot Tatáról Budapestre, **Pekáry István** főhadnagyot Mátészalkáról Kiskunhalasra, **vitéz Komporday Pál** főhadnagyot Szolnokról Újvidékre, **vitéz Benkő József** főhadnagyot Esztergomból Tatára, **Rajnai Rikárd** főhadnagyot Galántáról Újvidékre, **Tárkányi László** hadnagyot Szabadbattyánból Galántára, **Molnár Andor** hadnagyot Makóról Galántára, **Simonffy Ferenc** hadnagyot Ungvárról Galántára, **Deckert József** hadnagyot Makóról Galántára, **vitéz Aghy Zoltán** hadnagyot Ungvárról Galántára; tartósan vezényelte: **Beodray Ferenc** alezredest Szegedről Nagyváradra, **vitéz Borgó János** őrnagyt Újvidékről Beregszászra, **Lengyel László** századost Salgótarjánból Budapestre, **vitéz Horváth Árpád** századost Debrecenből Galántára, **dr. vitéz Toldy-Hantay Elemér** századost Mátészalkáról Ungvárra, **dr. Rüdönyi Tibor** századost Zalaegerszegről Orosházára, **dr. Gyurkovics Béla** főhadnagyot a kiskunhalasi szárnytól a kiskunhalasi lovas tanosztályhoz, **dr. Fuszenecker István** főhadnagyot az újvidéki tanszázadtól az újvidéki csendőr századhoz, **Kiss András** főhadnagyot Marosvásárhelyről Szabadbattyánba, **dr. Bucz Károly** főhadnagyot Szekszárdról Debrecenbe, **dr. Bánó Imre** főhadnagyot Mohácsról Bárcára, **Solymosi Miklós** főhadnagyot Miskolcra **Bánffyhyunadra**, **Borovszky**

Taszió hadnagyot Bárcáról Letenyére, **Rittler Győző** hadnagyot Debrecenből Főherceglakra; kinevezte: **dr. Rakovszky Antal** századost az újvidéki nyomozó osztály parancsnokává; **beosztotta: Zsiedgh Ferenc** alezredest a szombathelyi kerület törzséhez segédtszál, **Zs. gmond Ferenc** alezredest a szombathelyi kerülethez beosztott törzs-tiszt minőségben, **nemes kisborosnyói Tompa Miklós** századost parancsnoki minőségben a kaposvári csendőr századhoz, **dr. vitéz Móricz Lajos** tart. főhadnagyot segédtszál minőségben a kaposvári osztályhoz.

Dicsőretek. A budapesti I. kerület parancsnoka kerületi **Dicsőő Okirattal** látta el: **Harmati Ádám** alhadnagyot, **Magassányi Gergely**, **Monostori Mihály**, **Soós János**, **Süli János** főtörzsőrmestert, **Harmati József**, **Aranyai Imre** szv. főtörzsőrmestert, **Börsök Péter**, **Farkas Ferenc** I., **Boros Lajos** törzsőrmestert, **Kemeter Ferenc** szv. törzsőrmestert, **Körösi Farkas**, **Ménesi Vilmos** őrmestert, **Urbán József** csendőrt, — nyilvánosan megdicsérte: **Takó Ferenc** főtörzsőrmestert, **Vékony László**, **Baráth Miklós**, **Nemes András**, **Pap József** III., **Soproni József**, **Bernát Sándor**, **Zámbo László**, **Bognár Gyula**, **Sipos Lajos**, **Nagy András**, **Rosta József**, **Monostori Márton**, **Nagy Endre** őrmestert, **Gombos József**, **Kiss Ferenc** III., **Szabó Illés** csendőrt.

A pécsi IV. kerület parancsnoka kerületi okirattal **dicsőő** ellismerésben részesítette: **Agoston János**, **Bérczes Lajos** I., **Haypál Sándor**, **Horváth József** XIV., **Fehér Ferenc**, **Komáromi József**, **Ólbei Ferenc**, **Sárközi György**, **Horváth Vince** I., **Csaba Ferenc**, **Mészáros József** II., **Balogh János** I., **Papp József** V., **Vig János**, **Németh József** VII., **Kapcsi Béla**, **Tóth János** IV., **Csuhá Ferenc**, **Szabados Ferenc** I., **Varga Gyula**, **Halmi János** I., **Csuhá Ferenc** főtörzsőrmestert, **Hargitai István** v. törzsőrmestert, **Alpár József**, **Bárkányi János**, **Béres Mihály**, **Zengő Károly**, **Bognár István**, **Halmos István** II., **Visnyei András**, **Tar Lajos**, **Körműves Pál**, **Bajor György**, **Fegyveres Lajos**, **Ballér György**, **Sipos István** I., **Körös Lajos**, **Nagy Teleki Gyula**, **Molnár Lajos**, **Jankó Simon**, **Kudari Márton**, **Kémives Pál**, **Kele György**, **Lukács Ferenc**, **Dancs Gábor** törzsőrmestert, **Pofondi István**, **Kovács József** V., **Horváth Ferenc** I., **Kiss Lajos** III., **Tóth József** V., **Kiss János** I., **Kovács Mihály** II., **Sármezei Ferenc**, **Tóth József** VI., **Czakó György**, **Ihász Gyula**, **Kisházi Gyula**, **Mohácsi Lajos**, **Suti János** őrmestert, **Tuli István** csendőrt; nyilvános dicsőő ellismerésben részesítette: **Bodó József** II., **Lovas János**, **Dancs Gábor**, **Cserfalvi József** törzsőrmestert, **Simon János** III., **Szabó Lajos** IV., **Mészáros Dénes**, **Varga Imre** III., **Koczor Gyula**, **Dávid Lajos**, **Magyar Máté**, **Széplaki László**, **Béres József**, **Császár Gábor**, **Kiss József** VIII., **Tóth Ernő**, **Lakat Lajos**, **Dánfalvi Ferenc**, **Szele Lajos**, **Korona Lajos**, **Molnár Károly**, **Lehel József**, **Pölöskei Vilmos**, **Déval Gyula**, **Forintos János**, **Horváth László**, **Kovács László**, **Nagy Béla**, **Rónafalvi József**, **Csermely János**, **Horváth Sándor** III., **Takács Lajos** I., **Várszegi Géza**, **Pungor János**, **Ács János**, **Nagy Ferenc** II., **Tóth Ferenc** VI., **Tóth János** II., **Kövesdi Imre**, **Solymosi József**, **Szabó János** II., **Akácfalvi József**, **Takács Flórián**, **Pap János** I., **Kiss István** II., **Vársányi Imre**, **Futó Simon**, **Harkai Antal**, **Bernáth Lajos** II., **Vén Imre**, **Kovács Imre** III., **Szabó István** I., **Hollóvári János**, **Németh Ferenc** III., **Tóth Géza**, **Balogh András** II., **Futó Lajos**, **Kustos Nándor**, **Sütő Ernő** II., **Káldy József**, **Martonvári István**, **Sárga Sándor**, **Garamvölgyi István**, **Kalászi István**, **Huszár Ferenc** II., **Horváth Ferenc** I. őrmestert, **Kapocsi Imre**, **Csaba Árpád**, **Horváth Gyula** IV., **Romhegyi József**, **Bócz Lajos**, **Kovács Ferenc** I., **Isó Ernő**, **Tömösi Ferenc**, **Hegedűs Imre**, **Buka Győző**, **Bóka István**, **Csuhá Sándor**, **Nagy János** VI., **Keszthelyi László**, **Lózer György**, **Radó István** csendőroket.

Honvédségi dicsőretekben részesült a pécsi IV. kerületben: **Szilágyi Ferenc** I. főtörzsőrmester **Sárga Sándor** őrmester, **Lőrinczi Albert**, **Varga György** II. csendőr.

A nagyváradi csendőr tanzászlóalj parancsnoka csapatparancsnoki nyilvános dicsőő ellismerésben részesítette: **Várnai János** alhadnagyot, **Bankó Lajos**, **Harasztos András** főtörzsőrmestert, **Mátyus Antal** szv. főtörzsőrmestert, **Horváth Lajos**, **Iványi István**, **Kallas Károly** törzsőrmestert, **Felsőházi Mihály**, **Horváth István** IV., **Kozma Géza**, **Siklósi István**, **Szabó Bálint** és **Szécseyi Ferenc** őrmestereket.

Ki tud róla? **Varga Márton** lov. főtörzsőrmester keresi **Plovárcsi Ágoston** volt csendőrőrmestert, aki jelenleg 52—54 éves és 1916 január 8-tól 1918 november 7-ig Montenegró-Szandzsák-Plevlén teljesített tényleges csendőri szolgálatot. Aki a keresett címet tudja, írja meg **Varga főtm.-nek** a zombori lovas őrsre.

Erős Sándor
csendőr, a kiskunhalasi 1.
lovas tanszázadnál a lo-
vascsendőrképző tanfo-
lyamot elsőnek végezte.

Ambrus Sándor
őrmester, az újvidéki gy.
tanszázadnál a járőrze-
veztői tanfolyamot elsőnek
végezte.

Csendőrségi Közlöny. 10. sz. Csendőrségi jelszópzsinórok tartási helye. Nyomozó alakulatokhoz beosztott tisztek magánlakásán felszerelt távbeszélő évi költségkeretének újabb szabályozása. Eltűnt vagy hadifogságba jutott csendőregények tömegvagyónával való eljárás szabályozása. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. 11. szám. Szolgálati könyvek elosztójának és kimutatásának helyesbítése és kiegészítése. Papírellátás a m. kir. csendőrségnél.

Fegyverhasználat. A marosvásárhelyi 10. nyomozó al-
osztály állományába tartozó Cserta István őrmester, polgári
ruhás nyomozót Monorfalva községben, március 4-én,
szolgálati teljesítése közben, Turbák János ottani lakos karó-
val megtámadta. Cserta őrmester támadója ellen pisztolyt
használt és azt jobb alsókarján könnyebben megsebesít-
ette. A csendőr nem sérült meg.

A szerencsi őrs állományába tartozó Tátrai János őrmester és Balogh Imre csendőrből állott járőr március 17-én Szerencsen, Szabó József józsa lakos ellen, — aki Balogh csendőr puskáját lefegyverzési szándékból meg-
ragadta — szuronyfegyvert használt. Szabó bal mellén súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. A csendőrök nem sérültek meg.

Orvlövészek megsemmisítése. A nádalfai különítmény egyik járőre Nádalfai községben, március 19-én két orvlövészre bukkant. A keletkezett tűzharc során mindkét orvlövészt agyonlőtték. A járőr tagjai nem sérültek meg.

A Magyar Szárnyak legújabb száma megjelent. A lap második márciusi száma gazdag tartalommal a magyar repülés és az egész világ aviatikájának legújabb eseményeit ismerteti. Az illovszkojei hősről vitéz Hefty Frigyes elbeszélést írt „Vajami fekszik a hóban” címmel. A lap kétoldalas rajzban ismerteti a Mustang vadászgépet, amely jelenleg a nappali nagy bombatámadásokban kíséri az amerikai bombázókat. Hosszabb cikk számol be a Junkers-repülőmotorokról. Sebesfi László folytatja a repülőgépek típus ismeretével kapcsolatos cikksorozatát. Bászler Andor a debreceni sportrepülés öt éves mérlegét közli. Udvari Jenő alezredes a világ repülőhíreit foglalja össze. Vitéz Járomy Árpád százados az ifjúság részére írt cikket. A vitorlázó repülő számára Wolfgang Spate, a neves német vitorlázó repülő írt érdekes cikket. A lap tartalmát sok kép, regény, repülő-idejével cikk, több más műszaki és sportrepülő cikk teszi változatossá. Egy szám ára 1 pengő. Mutatványszámot a kiadóhivatallal (VII., Király-u. 93.) kívánata küld.

Munkaalkalom. Egy raktárkezelő, két főkapusi és 3 különcalkalmazotti állásra alkalmas, nyugállományú csendőregénységi személyeket alkalmaz a Marx és Marx Első Magyar Repülőműszergyár Budapest, VI., Belső-utca 7. pályázók igényeiket írásban és személyesen is adják be a gyár személyzeti igazgatóságához.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk Kalotay Árpád sorsjegyfórasító (Budapest, VIII., József-körút 26.) mellékletét.

Elvesztett nagy fehér hosszúsőrű komondor kutya. Felső állkapcsából egy szemfoga hiányzik. Megtalálása esetén értesítést kér a „Belga” vegyipari Rt., Budapest, X., Liget-u. 38.

Csinosan bútorozott különbejáratú szoba, Mester-u. 11. szám alatt, nőtlen tiszt részére kiadó. Azonnal elfoglalható. Felvilágosítás kapható: Tel.: 158-263.

Csendőrségi tollforgók kötetét jutányos áron vállalja Simon István tart. cső. törzsőrmester, Makó, Lendvai-u. 21.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előléptek főtörzsőrmesterré: a kolozsvári IX. kerületben: Havas Pál törzsőrmester; őrmesterré: a pécsi IV. kerületben: Varga Lajos II. csendőr; próbacsendőr szakaszvezető: a miskolci VII. kerületben: Orosz András, Bondár Imre, Szegedi Imre; a kolozsvári IX. kerületben: Zöld Ferenc próbacsendőr tizedes; próbacsendőr tizedessé: a miskolci VII. kerületben: Borbás Sándor, Gajdos Imre, Jámor János, Király Ferenc, Szundi István; a kassai VIII. kerületben: Czákó Gyula próbacsendőr-örvezető; próbacsendőr-örvezetővé: a szombathelyi III. kerületben: Sütő Gyula, Varga István I., Csatári Lajos, Kovács László III.; a pécsi IV. kerületben: Bonyár Lajos; a szegedi V. kerületben: V. Papp János; a debreceni VI. kerületben: Balogh János II., a miskolci VII. kerületben: Farkas Ferenc, Kald Béla, Vanozák Mihály, Ficsor Frigyes; a kassai VIII. kerületben: Lengyel Odón, Orosz István, Kepsa László, Hernádi József, Petrás Ernő próbacsendőr.

Kinevezés. A budapesti I. kerületben: Lakatos Ferenc főtörzsőrmester szárnyszolgálatvezetővé, H. Nagy Menyhért, Szabó István III., Várnagy Ferenc, Oszkó István, Buda István, Bányai Pál, Mogorócs János I. főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Mester Ferenc v. törzsőrmester, Szöllös Antal főtörzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a szombathelyi III. kerületben: Marton György, Göcze Antal főtörzsőrmester; a szegedi V. kerületben: Farkas István I. főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Szabó János I. alhadnagy szakaszparancsnokká; a miskolci VII. kerületben: Fekete József, Bérczes Béla, Erdei József I., Szamos Lajos, Vég József I., Tözsér András, Gombos Sándor, Kerekes Kálmán, Berei Sándor, Szabó Gyula I., Rózsa Jenő főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Papp Zsigmond v. törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Vadász Mihály, Bertalan Antal alhadnagy-szakaszparancsnokká, Pető Imre, Kemenes István, Kovács Imre III., Tóth János III., Fábrián József I.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Oláh László főtörzsőrmester őrsparancsnokká kinevezetett.

Véglegesítették az alábbi csendőröket az előírt próbaszolgálatot követően: a budapesti I. kerületben: Kövesi József, Bobak Pál, Krasnyánszki József, Rimóczi András, Vincze Mihály, Varga János, Tugyi János, Rimóczi Imre, Tóth István V.; a pécsi IV. kerületben: Török Péter Mihály, György, Koppányi György, Balás Imre, Buzas Lajos, T. Nagy Vince; a debreceni VI. kerületben: Bugyik János, Szustér János, S. Varga Mihály, Rákó Mihály, Venyige Sándor, Papp Sándor; a miskolci VII. kerületben: Molnár József, Juhász Sándor, Mandzics János, Nemcskai Béla, Besenyi Sándor, Kovács János IV.; a kassai VIII. kerületben: Mihálszki Tamás, Orgován Sándor, Ferkovics Mihály, Hamoki József; a marosvásárhelyi X. kerületben: Könnö János, Virányi Pál csendőröket.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: Kiss András őrmester Kecsmár Mária Erzsébettel Kerecsenden, Pintér György őrmester Dési Máriával Rumon, Jászberényi Gyula őrmester Balár Róza Piroskával Budapesten, Borka István őrmester Vég Saroltával Várgedén, Szabó József főtörzsőrmester Edl Saroltával Kajáron, Várli István őrmester Tóth Annával Pázmándfalun, Sitkei János őrmester Német Máriával Kaposváron, Bánfal István csendőr Fodor Máriával Kiskunmajsán, Koszorús Péter őrmester Fazekas Etelkával Kiskunmajsán; a székesfehérvári II. kerületben: Horváth József VIII. őrmester Farkas Idával Győrben; a pécsi IV. kerületben: Bognár József törzsőrmester Jutas Máriával Szigetváron, Varga Ferenc II. őrmester Hering Márta Annával Komlón, Markos István főtörzsőrmester Kemény Annával Kaposváron, Guba Ferenc csendőr Orbán Margit Erzsébettel Iharosberényben, Molnár István III. törzsőrmester Szárnyasi Máriával Karádon, Lukács Ferenc törzsőrmester Perian Katalinnal Somogyjádán; a szegedi V. kerületben: Kulacs Ernő őrmester Pintér Máriával Helesfán, Füle István csendőr Bíró Máriával Baján, Molnár Pál csendőr Kovács Teréziával Szenttamáson, Dajka Sándor őrmester Szerednyi Margittal Kisvárdán; a debreceni VI. kerületben: Zombori Pál törzsőrmester Viski Irénnel Berettyóújfaluban, Tóth Barnabás őrmester Boldog Juliannával Sarkadon, Kaszas Károly őrmester Kozma Erzsébettel Debrecenben, Csabai György őrmester Stumpf Teréziával Elekén, Horváth Sándor I. őrmester Hegedűs Zsófiával Hajdúnánáson, Baracsi Albert őrmester Mező Irénnel Zsákán, Gazuag Miklós őrmester Frank Margittal Vencsellőn; a miskolci VII. kerületben: Tiszay László őrmester Sviderszki Emília Gizellával Miskolcon, Polonkai Béla őrmester Bánszki Máriával Domoszlón, Nagy János IV. törzsőrmester Berecz Annával Gyöngyössolymoson; a kassai VIII. kerületben: Terjéki Ferenc csendőr Kozik Máriával Szolyván, Tanczos Lajos őrmester Sallai Magdolnával Nyirbátorban, Kertész Bertalan őrmester G. Takács Irinnél Szabolcsbákon, Zala-vári Lajos őrmester Czimbalk Valériával Érsekújváron, Molnár Béla II. őrmester Rácz Juliannával Nyírtasson, László Ferenc őrmester Valtész Terézével Zircen, Kulcsár Áron őrmester Kuli Máriával Polgáron; a kolozsvári IX. kerületben: Garamvölgyi Lőrinc őrmester Horváth Emmával Diósdon, Horváth István II. őrmester Thalabér Herminával Répceszemerén, Székely Gyula őrmester Ritti Gizellával Vállajon, Máté Leó csendőr Palczert Eszterrel Erőmhályfalván, Aranyosi Mihály őrmester Simon Erzsébettel Nyíregyházán, Kálmán Viktor őrmester Kátai Évával Dunaharaszton, Raj Ferenc őrmester Bucska Erzsébettel Váralján, Kalauz József őrmester Nagy Annával Ráhacon, Ferencz Károly csendőr Petricsek Katalin Margittal Kányaházán, Máté Károly őrmester Nagy Bertával Krasznán; a marosvásárhelyi X. kerületben: Szalontai Ferenc őrmester Asztalos Máriával Csikszentivánon, Vig József II. őrmester Seres Erzsébet Rozáliával Jászberényben, Uzsoki János őrmester Kónya Máriával Zágonyban.

Születés. Vitéz Kiss László alezredesnek László Sándor fia, dr. Petheő Ferenc századosnak Mária Magdolna Zsuzsanna leánya; a budapesti I. kerületben: Koncz István főtörzsőrmesternek Judit Mária leánya, Regős Agoston törzsőrmesternek Agoston fia, Harangozó Mihály v. törzsőrmesternek Éva leánya, Lőrincz András őrmesternek András fia, Pákozdi Gyula őrmesternek Zsuzsanna leánya, Kiss István v. törzsőrmesternek Ferenc Pál fia, Tólos István főtörzsőrmesternek Mária Margit leánya, Vörös Kálmán I. törzsőrmesternek Rózsa Mária leánya, Tóth János törzsőrmesternek János fia, Major József II. őrmesternek Erzsébet Iona leánya, Király Mihály I. őrmesternek László Mihály fia, Horváth János őrmesternek Katalin Etelka leánya, Kovács Sándor III. főtörzsőrmesternek László Attila fia, Almás István törzsőrmesternek Béla Attila fia, Bérczesi János törzsőrmesternek János György fia, Bálint Ignác v. törzsőrmesternek László fia, vitéz Oltvölgyi József őrmesternek Mária leánya, Pozsai Károly őrmesternek Károly Imre fia, Vatai György főtörzsőrmesternek Terézia Mária leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Cserkúti Sándor

főtörzsőrmesternek Sándor László fia, Tóth Ferenc főtörzsőrmesternek Margit leánya, Szentmihályi István törzsőrmesternek Emma Elvira Irén leánya, Harsányi Pál őrmesternek Pál Ferenc fia, Imre Miklós csendőrnök Margit Zsuzsanna leánya; a szombathelyi III. kerületben: Rábavölgyi László főtörzsőrmesternek Ernő fia, Kovács Ferenc V. törzsőrmesternek Ferenc Károly fia, Méhes József törzsőrmesternek Emil Péter fia; a pécsi IV. kerületben: Molnár Károly őrmesternek Károly fia, Gerencsér Ferenc őrmesternek Erzsébet leánya, Nagy Sándor I. főtörzsőrmesternek Mária Karolina leánya, Lakatos István főtörzsőrmesternek Elemér Aurél fia, Nagy Sándor VIII. főtörzsőrmesternek Árpád Csaba fia; a szegedi V. kerületben: Kövesi Dezső főtörzsőrmesternek Tibor Dezső fia, Bánfal István törzsőrmesternek Irén Gizella leánya, Molnár Ignác őrmesternek Ignác István fia, Bérczes János őrmesternek János József fia, Szabó György II. őrmesternek György fia, Rózsahegyi János v. törzsőrmesternek János József fia; a debreceni VI. kerületben: Veres Sándor főtörzsőrmesternek Gabriella leánya, Fábrián István I. v. törzsőrmesternek István fia; a miskolci VII. kerületben: Kozina István I. törzsőrmesternek István Béla fia, Bándi Károly törzsőrmesternek Károly Miklós fia, Herceghuti Antal őrmesternek Szabolcs László fia, Bozóki Pál őrmesternek Pál Géza fia, Szabó Sándor IV. törzsőrmesternek Zsuzsanna leánya, Rákasi István főtörzsőrmesternek Anna Magdolna leánya, Rási László őrmesternek László Kálmán fia, Nagy Sándor őrmesternek Sándor fia, Nagy Miklós I. törzsőrmesternek István János fia, Kaszás Jenő őrmesternek Jenő fia; a kassai VIII. kerületben: Török István I. főtörzsőrmesternek Mária Magdolna leánya, Solymosi József őrmesternek Éva Katalin leánya, vitéz Balogh András őrmesternek Mária Gabriella leánya, Gulyás János I. őrmesternek György fia, Topolczai József őrmesternek József fia, Silve Sándor őrmesternek Attila fia, Varga Ferenc II. őrmesternek Ferenc fia, Kovács József IV. őrmesternek Irén leánya, Bérczes László főtörzsőrmesternek Mária Margit leánya, Szilágyi János I. törzsőrmesternek Attila János fia; a kolozsvári IX. kerületben: Bagó József őrmesternek Iona leánya, Szabó János I. főtörzsőrmesternek János József István fia, Hőgye Mihály őrmesternek Miklós András fia, Sziszák András csendőrnök Valéria Edit leánya, Büdi János őrmesternek Magdolna leánya, Majoros Béla főtörzsőrmesternek Sándor Béla Pál fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Horváth Lajos II. törzsőrmesternek Lajos János fia, Szabó Elek főtörzsőrmesternek Sándor Elek fia, Tóth Mihály törzsőrmesternek Jenő Ottó fia, Végvári Sándor őrmesternek Sándor fia, Csik Mihály főtörzsőrmesternek Erzsébet Judit leánya, Csider János főtörzsőrmesternek Mária Anna leánya, Bajusz Lajos őrmesternek Attila József fia.

Halálozás. Lőrincz András őrmester András fia Ráckevén, Molnár Károly őrmester Károly fia Drávafokon, Tokodi Lajos törzsőrmester Dénes fia Szikszón meghalt.

Ne írjunk elismerő és köszönő levelet árak jó minőségéért, olcsó áráért stb., mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem tehetnek hírverői semmiféle üzletnek!

Használjunk csendőrségi levelezőlapokat, mert művészi értékek, olcsók és jóval dalmulak az emlékbizottság a háborúban és békében hálalált halt csendőrök emlékének megőrzésére fordítja.

Csak kifogástalan árú!

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóknak a vásárlások során bármelyik oldalon kifogása merül fel, az a mi tudomásunkra jasson. Kérjük tehát olvasóinkat, közölnök velünk kifogásaikat, hogy jogos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető céget.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közléményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kéziratot nem fogadjuk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tisztelteljében részesítjük.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölhet, sem utánnyomtatni nem szabad őket.

Közlémények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árak szerint készíti el.

Minden hozzáknak intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegűleg legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy útjegyű számot választani. Aki jellegt nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyegget mellékel.

Kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáknak intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, trójkáról és tartalmukról senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadjunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrségi részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félén.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekszámlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles felénk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

K. V. prb. cső. szkv. Radnótfája. Próbacsendőrök tankönyve nem kapható.

E. D. J. tőrm. Dragomérfa. A kéredezett címe Újvidék, gy. tanszázad.

Brunhuber

Egyenruházati cikkek

szabó LÁSZLÓ-nál

BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postal kiszolgálás.

Z. J. ny. főtőrm. Petele. A nyugállományú csendőrtiszt helyettesek és legénység csak az előfizetési díj felét fizetik. A beküldött összeget ennek megfelelően jegyeztük el.

Helyesbítés. A folyó évi március 16-i számunk 201. oldalán 99.999. jelige alatt közölt üzenetünket kérjük áthúzni s helyette, mint helyesre, a mostani (alábbi) 99.999. jeligés üzenetünkre utalni.

99.999. A bírói gyakorlatban kialakult jogszabály az, hogy ha gépkocsit a tulajdonos egyes alkalomra másnak enged át használat végett és ilyen használat közben baleset történik, azért nem a használó, hanem a tulajdonos felel, tekintet nélkül arra, hogy a használat átengedése díjazásért, vagy ingyenesen történt-e. A jogtalan eljárással üzembe helyezett gépkocsi jogosulatlan használata közben bekövetkezett balesetért azonban a gépkocsi tulajdonosa kártérítési felelősséggel nem tartozik. A kérdésben említett esetben tehát a gépkocsi tulajdonosát csak akkor terhelne kártérítési felelősség, ha a balesetet az ő fivére, vagyis az a személy okozta volna, akinek ő a gépkocsiját használatra átengedte. Minthogy azonban a fivére a gépkocsit a tulajdonos tudta és beleegyezése nélkül adta tovább a harmadik fiatalembernek, aki a balesetet okozta, ezért csak a tulajdonos fivéré és a fiatalember terhelte együttes felelősség. Mindkettőjük számára súlyosbító körülmény, hogy a fiatalembernek nem volt vezetői igazolványa.

Egyébként gondatlanságból elkövetett könnyű testisértés vétségéről beszélni nem lehet, ilyen nincs, mert a gondatlanságból elkövetett könnyű testisértés nem büntetendő cselekmény. Hasonlóképpen nincs gondatlanságból elkövetett súlyos testisértés büntetése sem, mert akármilyen hosszú a sérülés gyógytartama, vagy akármilyen gyógyíthatatlan sérülést is okoztak, a cselekmény mindig vétség.

K. M. ny. főtőrm. Hajdunánás. Akit várakozási illetményekkel szabadságoltak, annak csak úgy küldhetjük tovább a lapot, ha előfizet, mert a gh. az előfizetési díjat nem vonhatja le. Az előfizetési feltételekről lapunk minden számában a szerkesztői üzenetek elején közlőtekből szerezhet tájékoztatást.

M. K. őrm. Székesfehérvár. Rádiótelep. Két Kenyeres nevű csendőr van, egyiknek címe Kiskunhalas, a másiké Péterő.

I. S. A kéredezett címe Gyergyócsomafalva.

Vitakozás. Az 1921. évi III. t.-c. 6. §-a szerint az engedélenségre irányuló felhívás csak akkor büntethető, ha a fegyveres erőnek, a m. kir. csendőrségnek, vagy a m. kir. államrendőrségnek alakilag és tartalmilag egyaránt törvényes rendelkezése ellen irányul. Az alakl értelemben vett törvényesség előfeltétele, hogy a rendelkezést az illető tárgykörben intézkedésre jogosított hatóság adja ki. Tartalmilag pedig — függetlenül a hatáskör kérdéséről — csak az olyan rendelkezés törvényes, mely nem sért semilyen közérdeket, vagy jogszabályt. Az alaklóság és tartalmi szempont tehát két különböző fogalom. Valamely rendelkezés pl. lehet alakilag kifogástalan, de tartalmilag törvényellenes, vagy megfordítva. Az első esetre példa: Országgyűlési képviselőválasztáson a kirendelt csendőrkarhatalom parancsnoka a választási helyiség előtt a szavazók útját akadályozó kíváncsiságok elfogását, lakásukra kísérését és további intézkedésig lakásuk elhagyásának tilalmát rendeli el. Ez a rendelkezés alakilag törvényes ugyan, mert a választási eljárást szabályozó törvényben biztosításában törvényes hatáskört gyakorolt, de tartalmilag törvénytelen, mert ok nélkül megsértette az egyéni szabadságot. A másik esetre példa: a végrehajtást szenvedő férfinél kitűzött árverésen a végrehajtó rosszuljáról panaszkodik és ezért felkéri a karhatalmi se-

udvari és kamarai FÉNYKÉPESZ

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 41. TELEFON: 134-178

Művészeti kivitel fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, kősz. felvételek

Lábizzadásnál

használgon Molnár-féle Sudoránt

Bővebb leírás a Cs. L. márc. 1-i számában

gely nyújtására felhívás alapján kivézenyelt járort az árverés lefolytatására, ő maga pedig lakására távozik. A járort az árverést megtartja. Eljárása tartalmilag nem ütközött törvénybe, de alakilag igen, mert árverések fogantatására a csendőrségnek nincs hatásköre.

Tavas. Ha igazolni tudja vagyontalanságukat, édesanyja teljes munkaképtelenségét és azt, hogy On az egyedüli eltartásra kötelezett hozzátartozója, reménye lehet arra, hogy kivételes méltányosságból engedélyezik a családi pótlékot és esetleg a kintlakást is. Ha ez utóbbira az engedélyt megkapta, a családi pótlék iránti kérvényét a B. M. úrhoz (XX. osztály) kell előterjesztenie. Az édesanya után kérhető családi pótlékra nézve felvilágosítást talál 1942. évi 3. számunk 99. oldalán „Örökbefogadás” jeligés üzenetünkben. Olvassa még el 1943 február 1-i számunk 95. oldalán „Reménység” jeligés üzenetünket is.

Kékes. A kórházba utalt csendőr a tanfolyam befejezésének napjától ismét rendes tagjává válik a községi alkodásnak s ezért ettől az időponttól kezdve a kórházi ápolás idejére előírt napi 50 filléres hozzájárulást meg kell fizetnie. Egyébként a jelenlegi fejenkénti vagyonrész illeti meg. Másik kérdésére legközelebb válaszolunk.

P. J. Gyüre. 1. Elemi és középfokú iskolai előkészítő és ismételő tanfolyamok fenntartásához a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyre szükséges, mely a beszedhető tandíj összegét is meghatározza. Aki ilyen tanfolyamot engedély nélkül fenntart, a 67.200/V. K. M.—1920. sz. rendelet 7. §-a szerint minősülő kihágást követi el s a rendőri büntetőbíróshoz kell feljelenteni. Egyes személyek vizsgára előkészítése, ha nem együttes tanfolyamon történik, nem esik a rendelet korlátozása alá. 2. Ha a Kárpátja visszafoglalásával kapcsolatos hadműveletekben résztvevő szabadcsapatbeli katona a kincstári felszerelési tárgyakat leszerelése alkalmával nem szolgáltatja be és ezért a cselekményéért csak most indul meg ellene az eljárás, a feljelentést a polgári bírósághoz kell megtenni, mert a leszerelést követő 1 éven túl már kiesett a honvéd bírósodás hatásköréből.

Érkavas. A leírt esetben a vevőt orgazdaság büntetése és bűnpártolás vétségének anyagi halmazata miatt kell feljelenteni, mert a lopott tengeri egy részét vagyoni haszoncszerzés céljából (ennek számít a napi áron történt megvásárlás is) megszerezte és azután segítséget nyújtott arra, hogy a tettesek büntetlenül maradjanak, illetőleg a tényállás enyhébb beállítással, a büntetőeljárás sikere meghiusuljon. Az orgazdaság büntetése azért forog fenn, mert a megszerzett dolog lopás büntetése következtében jutott az eladó kezébe s a vevő tudott erről a körülményről. (Három és fél zsák tengeri emiatt vissza is adott s csak félzsáknyit tartott meg, ez viszont a minősítésen mitsem változtat, mert az alapesetlekmény, a zártöréssel véghezvitt lopás — tekintet nélkül a dolog értékére — büntetett.) A KBTK. 129. §-ába ütköző tulajdon elleni kihágásról csak akkor lehetne szó,

ha a vevő nem tudta, hanem csak gyaníthatta volna, hogy az eladó a tengerihez el tulajdonítással kapcsolatos büntetést vagy vétség által jutott, a termény megszerzésénél tehát csupán gondatlanság terhelne. Ilyenkor is célszerűbb azonban, ha a csendőr a szigorúbb álláspontot képviseli s ha az eset körülményeiből (pl. a leírt nyomozásnál abból, hogy a vásárlás szokatlan időben, helyen és titkolózva történt) következtetni lehet arra, hogy a gyanúsított tudhatott a dolog holszerzéséről, — orgazdaság és nem tulajdon elleni kihágás miatt tesz feljelentést. A bíróság dönt abban a tekintetben, hogy ezt vagy az enyhébb minősítést alkalmazza-e. Ugyanez vonatkozik a „közölt példánál a bűnpártolásra is.

F. M. 1. A magasabb haviold-foltozatba besorolásnál a várakozási illetményekkel szabadságon töltött időt is figyelembe kell venni, mert az ilyen tekintetben nem számít megszakításnak. 2. A várakozási illetményekkel szabadságot ötszörös családi pótlékra nem tarthat igényt.

B. I. Budapest. Kár, hogy a leglényegesebbet nem írta meg: a saját vagy felesége házában bérlejtő közszolgálati alkalmazott-e, vagy sem? Az 5.777/1941. M. E. sz. rendelet 6. §-a ugyanis csak arra az esetre teszi a bérbeadó köteletségévé bérlejtő részére az igénybevevett lakás helyett új lakás biztosítását, ha a bérlejtő tényleges szolgálatot teljesítő közszolgálati alkalmazott. Ellenkező esetben a háztulajdonos minden további kötelezettség nélkül felmondhat lakójának, ha bizonyítani tudja, hogy a lakásra magának vagy valamelyik leszármazójának méltánylást érdemlő indokból szüksége van. A lakót ilyen okból bírói úton is kényszeríteni lehet a kiköltöztetésre és a lakás átadására. Ha az itt ismertetett előfeltételek megvannak (az egyik igen fontos feltétel, a méltánylást érdemlő indok, kétségtelenül fennáll), az idézett rendeletre hivatkozással, ajánlott levélben mondjon fel a bérlejtőnek. Ha az a felmondást nem fogadná el, forduljon ügyvédhez. Amennyiben a lakók közalkalmazottak s részükre nem tud lakást biztosítani, forduljon lakásigényével szolgálati úton a város polgármesteri hivatalához és kérje a nekünk is megírt indokokkal ügye soronkívüli elintézését.

D. J. Olvassa el f. évi január 15-i számunk 62. oldalán „Sz. főtőrm. Talaborfalva” jeligés üzenetünket, ott ugyanerre a kérdésre válaszoltunk.

Szebb jövőt. A szárnyparancsnok irodaátalányát eredetileg olyan kulcs szerint állapították meg, hogy abból az irodahelyiségeknek takaríttatása is fedezhető legyen. Ma ez természetesen nehezen oldható meg a munkabérek aránytalanul magas emelkedése miatt. A túlkidadásokat igazoló számlák év végén indokolt jelentéssel a B. M. úrhoz felterjeszhetők, így esetleg megtérítik a túlkidást.

Hegyköz. Idegen állam hadseregében töltött szolgálati idő a 6 éves szolgálati keresztre jogosultság elbírálásánál nem vehető figyelembe.

SORSJEGYET Kalotay Árpád
szolgálati állományában
Bpest. VII., József-kt 26
városr. j.

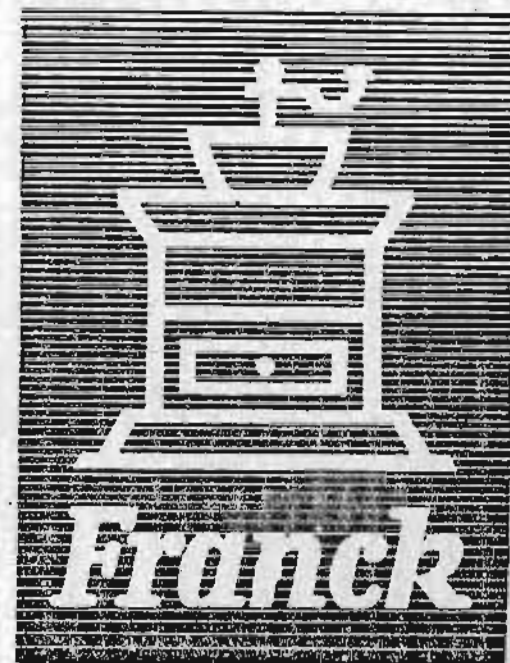
MAGYAR PAPIR ÉS IROSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
TELEFON: 12-49-08 ÉS 12-26-76

PAPIR IROSZER

Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS
szükségletünket szerezzük be

CSERFAL ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 pers
Megbízható ókeresztény cég! Pontos postal kiszolgálás

Zengő. Az önkéntes betét ügyét külön kell választanunk az alapítványi kérdésről. Az önkéntes betét tulajdonképpen nem más, mint a közgazdálkodásnak nyújtott kölcsön, mely után kamatot kell fizetni. Ha tehát a betét visszatérítése esedékessé válik, akkor csak a kamatokat kell hozzászámítani s nem kell azzal együtt kifizetni az érdekelte tag közgazdálkodásba belépése és abból kiválása közben a vagyonszám emelkedéséből mutatkozó különbözetet, mert a kilépő tag előbbi közgazdálkodásától az őrs meg sem kapta az alapítványt. Az „A” őrs most már a „C” őrsnek kell elszámoljon az alapítványi tartozással, az őrs közgazdálkodása, vagyis a „B” őrs viszont jogosult a tartozás időtartamára járó kamatokat „A” őrsrel megfizettetni.

Tábori posta: B. 545. Beadhatja a nőülési kérvényt.

Győrmezői őrs. 1. Nincs büntetendő cselekmény, mert az eltulajdonítási szándék nem volt meg. 2. A cselekmények elkövetőjét mindkét esetben fel lehet jelenteni a BTK. 360. §-a alapján zártkörű vétségért. Ez a § ugyanis a hatósági stb. pecsét megsejtését, eltávolítását üldözi, már pedig a BTK. szempontjából hatóságnak kell tekinteni a MAV-ot is, mert közjogi vonatkozású intézmény s üzem az állami közgazdálkodás egyik tényezőjévé vált. A MAV. különben is bizonyos vonatkozásban meghatározott magatartást követelhet az állam polgáraitól. A vasúti záruk hatósági jellegű kifejezetten meghatározza az 1924. évi XIX. t.c. 173. §-ának 2. bek.-e is. Lopásról, illetve annak minősített esetéről az első példánál nem lehet szó, mert lopni csak idegen ingó dolgot lehet, a vasúti kocsiból a küldeményt viszont maga a tulajdonos vitte el. A második példánál már felmerülhet a kérdés: vajon nem történt-e a BTK. 336. §. 3. pontjában ütköző bűncselekmény? Az utánvétellel érkező csomagot ugyanis mindaddig a feladó tulajdonának kell tekinteni, amíg a címzett a küldeményt ki nem váltotta, vagyis az árát ki nem fizette.

1944. A szolgálati lapra csak a valóságnak megfelelő adatok kerülhetnek, mert hamis adatok beírása a KTBTB-be ütköző cselekmény. Ha tehát a járőr a Szut. 289. pontja alapján az egész éjszakát pihenésre fordította, a pihenő kezdetét és végét úgy kell beírni, ahogy az a valóságban történt. Ilyenkor természetesen a járőrvezetőnek fel kell jegyeznie a szolgálati lap hátlapjára a másnapra nyúló, illetve az egész éjszakára kiterjedő pihenő indoklását. (L. Szut. 285. pont a) alp.-ját.)

Ipolyvisk. Nem kell megfizetnie, mert a Cs.-20. Határozatok módosít ad a részleges étkezésre, ez a jogosítvány pedig Önt, mint ideiglenesen étkezőt, megillette.

Bátorsági Érem. Kijuttatása azonos a mai „Bátorsági Érem”-mel. A Zsebkönyvben is ennek a jelzése szerepel.

Bácska. Csak akkor válaszolhatunk, ha az érdeklődés okát is közli.

EPEKÖBETEGEK próbálják ki a rég bevált „SPECOLITH” 2 epakő-teszt.
Egy doboz 10 napi adag ára: ——— P 380 + 008
Megrendelhető a készítőnél:
ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszerháza
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

VALÓDI Schmolli Pasta
Magyar gyártmány
Cipők, csizmak, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, tisztolytáskák fénvesztésére és ápolására

P. M. Csendőrségi internátus még nincs, de a kérdés gyakorlati megvalósítására a kezdeményezés már megtörtént. Többek között tervbe vették egy olyan alapítvány létesítését, mely az arra érdemes csendőrgyermekek internátusi elhelyezését és tanítását is elősegítené. Remélhető, hogy ez a közeljövőben megvalósul. Egyébként olvassa el csendőrnapi számunk 134. oldalán „D. F. ny. őrm., Lakitelek” jelű üzenetünket.

Délvidék. Levelét nem írta alá, névtelen levelekkel pedig nem foglalkozunk.

Jogi kérdés. Büntető cselekményről nincs szó. A mai orvosi tiszteletdíjakat tekintve, az összeg méltányosnak mondható.

Sz. I. K. Olvassa el f. évi március 1-i számunk 170. oldalán „Nyíregyháza” és „Lakás” jelű üzenetünket, azokban megtalálja a választ.

Pápa. Ha keresztény származása nagyszülőikig igazolható, beadhatja kérvényét, mert a törvénytelen születés ön-magában még nem akadály a felvételnek. A természetes apa származási okmányait csak akkor kell felterjeszteni, ha a tőle való származás igazolható. Ehhez elegendő, ha a természetes apa a tőle származót gyermekének elismeri és ezt az anyakönyvi hatóságnál bejegyezteti. A származás igazolásához ezzel a bejegyzéssel kiegészített születési anyakönyvi kivonatot kell felterjeszteni. Határvadász is kérheti felvételét a csendőrséghez, ha tényleges katonai szolgálati kötelezettségének már eleget tett.

K. M. Insulin beszerzése iránti kérelmét az illetékes csendőrküldeti parancsnokság vezető orvosánál, vagy a m. kir. tisztiorvosnál (tiszt főorvosnál) írásban terjessze elő. Kérelméhez mellékelnie kell valamelyik m. kir. honvéd egészségügyi intézet (kórház), vagy kórház (klinika) igazgatósága által kiállított bizonyítványt, melynek azt kell tartalmaznia, hogy a pontos napi mennyiségben megjelölt insulinnal kezelhető volt a honvédkórházi vagy kórházi (klinikai) ápolás (tolerancia meghatározás) keretében állapították meg.

Nyugalmozott csendőr. Amennyiben 1934. január 1-e után került nyugállományba, halála esetére felesége csak akkor kaphat özvegyi nyugdíjat, ha nőülési engedéllyel kötött házasságot. Olvassa el a csendőrségi nyelvi szabályzatához az 1937. évi 1. sz. Cs. K.-nyel kiadott Függelék 4. §-át. Megtekintheti az ottani őrsön.

K. P. Zs. Kérdés: van-e telekkönyvileg bekebelezett szolgalmi joga a szomszéd telekre nyíló ablak használatára, illetve fenntartására. Ebben az esetben a szomszédja nem érvényesítheti az ablak befalazására irányuló követelését. Ha bejegyzett szolgalmi joga nincs és az ablak nyitása óta

HUSZÁR PENGE

GYENGE ISTVÁN
VAGYVÁRAD, 28. utca 15. sz. 1. em. (Csendőrségi lakás)

BACSENYISZKI
„PRECISION” óra és órászereplők
KOLOZSVÁR, MATYÁS KIRÁLY-TÉR 10. TELEFON: 37-50.

BERECZKY ZOLTÁN
egyruha és úri szabosága,
KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 29.

a szolgalmi jog elbirtoklásához szükséges 32 év még nem telt el, teljesítenie kell szomszédja kívánságát. Jól teszi azonban, ha az ügyet bejelenti a helybeli közigazgatási hatóságnak és annak döntése szerint jár el. Lehetőség, hogy az adott körülmények között szomszédja követelését indokolatlannak találják és elutasítsák. Egyébként olvassa el 1942. augusztus 1-i számunk 497. oldalán „N. E. 11.111” és 1943. december 1-i számunk 734. oldalán „Sió” jelű üzenetünket.

Sz. J. Elvehető. Az a fontos, hogy a nő és családja erkölcsösség és nemzethűség tekintetében kifogástalan legyen és — vagyontalanság esetén — meg legyen a bútor, kelengye, valamint az előírt havi 15 pengős, illetve azzal egyenértékű természetbeni támogatás. A nyugállományban elhalt csendőregény özvegyének — feltéve, hogy férje állandó nyugdíjat élvezett — igénye van özvegyi nyugdíjra, ha a házasságot a férjnek tényleges szolgálatteljesítése alatt, vagy tényleges szolgálatba való újra belépése előtt kötötték. Azoknak a csendőregényeknek özvegyei is kaphatnak nyugdíjat, akik nyugállományban, de engedéllyel kötötték házasságot. A nőülési kérvényhez előírt mellékleteket helyszűke miatt nem sorolhatjuk fel. Az őrs gondoskodjék róla, hogy a nőülési szabályzatához az 1937. évi 1. sz. Cs. K.-nyel kiadott Függelék, melynek 6. §-a írja elő a nőülési kérvények felszerelését, — valamelyik alakulatból (régiben felállított őrstől) lemásolásra megkaphassák. Arra amúgyis állandóan szükség lehet.

KEZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Fodor János népköltő, Búleske. Köszönjük, hogy reánk gondolt. Ilyen anyaggal el vagyunk látva, nem tudunk helyet adni neki.

P. D. őrm. Turkeve. Jól és érdekesen megírta, de a tárgya miatt nem hozhatjuk. Áadtuk a csendőrségi múzeum és levéltárnak.

345.39. Az orvos tudománya és hivatása szempontjából ügyszólván mellékes és csak formáság kérdése, hogy tud-e gépen írni s ismeri-e a jegyzőkönyvek mintáját. Ezek az ismeretek szükség esetén aránylag gyorsan elsajátíthatók. A cikke nem való nyilvánosság elé.

Nardi. Ezzel az írásával nem győzné meg a hitetlenkedőket, mert olyan általánosításokat mond, amit mindenki tud s ami minden csendőrt egyformán kötelez, akárhol is teljesít szolgálatot.

Zenész. Ön is tudja már, hogy a csendőrszólóalnak van zenekara. A vezetéség régóta foglalkozott ezekkel a gondolatokkal, volt már országos csendőrszenekar is. A mostani idők nem alkalmasak arra, hogy javaslatot szövegre kerüljenek.

Sz. Gy. Tállya. Jól ír, a gondolat is szép, de közlésre nem elég.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktára
PALLADIS R.T.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Telefon: 120-013. (A Nősközlő közleménye)

A legmagasabb fű és honai izzadást meggyógyítja, s hőrt nem szorítja, helyrehozza. Kérlempedést és tyukszemet meggyógyítja, fájdalmat megszünteti.
Kapható: Gyógyszertárakban és drogériákban.
Főlerakat: Bp. Rökk Szilárd-u. 20
Telefon: 136-414

Sólyom. Köszönjük, olvastuk mi is, de minden ilyen cikkről nem emlékezhettünk meg.

Zs. M. ny. törm. Budapest. Mindkettő jó, egyiket már közöljük.

Kezdő M. J. Úgyesen ír, de ami benne van, beugratás s ez tilos. Írjon máskor is.

M. J. Mérk. Nem használhatjuk. Az írást visszaküldjük. Gyenge elismerés, nyugodtan elégetheti. Ilyesmire nincs is Önnek szüksége.

K. F. IV. törm., Kolozsvár. Átdolgozva sorra kerül majd.

F. E., Balaton. Igazat adunk Önnek. Talán megváltozik a helyzet. Írásának nem adhatunk helyet, mert nem a lapunkba való.

Szebb jövőt! I. Igen érdekes eset és jól is írta meg. Sajnáljuk, hogy tárgyánál fogva nem közölhetjük. Írjon máskor is!

Sz. L., Debrecen. Ez beszédnek való, lapunkban ilyen természetű dolgokat nem közlünk.

Sz. L. ny. alhdy., Rábakeresztur. Köszönjük levelét. Örülünk, hogy nyugállományban is olvassa a Cs. L.-t és ennyire velünk érzel.

Édesanya. Közlésre nem való a verse, de annyi nemes érzés van benne, hogy azzal teljes elismerésünket kiérdemelte. Küldje el az urának, bizonyára nagyon megörvendeztet.

Tavaszi hangok. Ilyen verset mindenki ír. Kár vele bajlódni.

Janika. Maga a verselés nem éppen rossz, de nem is jó. Amit azonban ír, az nem tesz nekünk. Ilyen anyámszony katonákat nem nevelhetnek a magyar anyák! Mi lenne a nemzet, ha így siránkoznának a „mamuka” után a katonák! Tudjuk, hogy Ön nem így gondolta, mert Ön is magyar anya.

P. J., Csörötnék. Szép képek, közöljük. Küldjön másikat is.

H. J. törm., Szombathely. Jó éles képek. Jövő télen közöljük. Küldjön még.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajóvállalat Rt., Budapest. V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

ZONGORAK
Pianinók
vétele, eladása, csere.
Részletre is
REISSMANN IMRÉNE
Budapest, Rákóczi-út 55. szám
Telefon: 136-414

GYOMOLCSFACSEMETE
szükségletét már most biztosítsa, amíg
ROHAMOSAN FOGYÓ
készlet tart.
HODÁCS növényiskolák-nál
BUDAPEST, III., FLÓRIÁN-TÉR 3. szám.
Telefon: 362-724.